



REPUBLIKA SLOVENIJA  
CENTER ZA SOCIALNO DELO  
LJUBLJANA BEŽIGRAD

**POROČILO  
O OPRAVLJENIH NALOGAH NA  
CENTRU ZA SOCIALNO DELO LJUBLJANA  
BEŽIGRAD  
ZA LETO 2010**

JANUAR, 2011

## KAZALO

<b>UVOD</b> .....	<b>4</b>
<b>ZAPOSLjeni NA CENTRU ZA SOCIALNO DELO LJUBLJANA BEŽIGRAD</b> .....	<b>4</b>
<b>INTERPRETACIJA K POROČILU O OPRAVLJENIH NALOGAH V LETU 2010</b> .....	<b>5</b>
<b>I. CENTER ZA SOCIALNO DELO</b> .....	<b>5</b>
<b>I.A VARSTVO OTROK IN DRUŽINE</b> .....	<b>5</b>
<b>I.A.1 Statusna razmerja</b> .....	<b>5</b>
I.A.1.1 Predhodno družinsko posredovanje.....	5
I.A.1.2 Razveza zakonskih skupnosti in razpad zunajzakonskih skupnosti.....	5
<b>I.A.2 Razmerja med starši in otroki</b> .....	<b>6</b>
I.A.2.1 Določitev in sprememba osebnega imena .....	6
I.A.2.2 Priznanje in/ali izpodbijanje očetovstva in materinstva .....	6
I.A.2.3 Pomoč pri varstvu otrokove koristi v sodnih postopkih.....	6
I.A.2.4 Obvestila o uskladitvi preživnin.....	6
<b>I.A.3 Izpolnjevanje starševske skrbi</b> .....	<b>7</b>
I.A.3.1 Pomoč pri sklenitvi sporazuma v sporih, če si starša nista enotna pri izvrševanju roditeljske pravice (113. člen ZZZDR) .....	7
I.A.3.2 Odločanje o odtujitvi ali obremenitvi otrokovega premoženja .....	7
<b>I.B POSEBNO VARSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV</b> .....	<b>7</b>
<b>I.B.1 Ukrepi za zaščito otrok (ZZZDR)</b> .....	<b>7</b>
<b>I.B.2 Rejništvo</b> .....	<b>8</b>
<b>I.B.3 Skrbništvo</b> .....	<b>8</b>
I.B.3.1 Postavitev skrbnika za posebni primer.....	8
I.B.3.2 Postavitev/prenehanje stalnega skrbništva otroku.....	8
I.B.3.3 Privolitev odtujitve ali obremenitve otrokovega premoženja, odobritev pravnih poslov otroka (191., 203. člen ZZZDR).....	9
<b>I.B.4 Posvojitev</b> .....	<b>9</b>
<b>I.B.5 Obravnava otrok in mladoletnikov</b> .....	<b>9</b>
I.B.5.1 Obravnava otrok in mladoletnikov zaradi suma storitve prekrškov ali kaznivih dejanj .....	9
I.B.5.2 Obravnava otrok in mladoletnikov zaradi težav v odraščanju brez kaznivih dejanj.....	9
I.B.5.3 Obravnava mladoletnikov v kazenskem postopku .....	10
<b>I.B.6 Vzgojni ukrepi (KZ)</b> .....	<b>10</b>
<b>I.C VARSTVO ODRASLIH</b> .....	<b>10</b>
<b>I.C.1 Penalno področje</b> .....	<b>10</b>
<b>I.C.2 Skrbništvo</b> .....	<b>11</b>
I.C.2.1 Postavitev pod skrbništvo .....	11
I.C.2.2 Skrbništvo za posebni primer.....	11
<b>I.C.3 Urejanje statusa invalida</b> .....	<b>12</b>
I.C.3.1 Pravica gluhih oseb do tolmača.....	12
I.C.3.2 Pravica do izbire družinskega pomočnika.....	12
<b>I.C.4 Obravnava odraslih oseb s težavami</b> .....	<b>13</b>
<b>I.D OPROSTITVE PRI PLAČILU STORITEV</b> .....	<b>13</b>
<b>I.E DENARNE SOCIALNE POMOČI</b> .....	<b>14</b>
<b>I.F STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKI PREJEMKI</b> .....	<b>16</b>
<b>I.F.1 Družinski prejemki</b> .....	<b>16</b>
I.F.1.1 Starševski dodatek.....	16
I.F.1.2 Pomoč ob rojstvu otroka.....	16
I.F.1.3 Otroški dodatek .....	17
I.F.1.4 Dodatek za nego otroka .....	17
<b>I.F.2 Zavarovanje za starševsko varstvo</b> .....	<b>17</b>
I.F.2.1 Porodniški dopust.....	17
I.F.2.2 Očetovski dopust.....	17
<b>I.G DRŽAVNE ŠTIPENDIJE</b> .....	<b>18</b>
<b>I.H SOCIALNO VARSTVENE STORITVE</b> .....	<b>18</b>
<b>II. KRIZNI CENTER ZA MLADE</b> .....	<b>20</b>
<b>II.A VARSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV PRIKRAJŠANIH ZA NORMALNO DRUŽINSKO ŽIVLJENJE Z MOŽNOSTJO KRATKOTRAJNE NAMESTITIVE</b> .....	<b>20</b>
<b>II.A.1 Pregled bivajočih po mesecih</b> .....	<b>20</b>
<b>II.A.2 Kdo jih je napotil v KCM</b> .....	<b>21</b>
<b>II.A.3 Starost in spol otrok in mladostnikov, ki so bivali v KCM</b> .....	<b>21</b>
<b>II.A.4 Kam so odšli po bivanju v KCM</b> .....	<b>22</b>
<b>II.A.5 Prisotnost po občinah</b> .....	<b>23</b>

<b>MOL</b> .....	<b>23</b>
<b>REGIJA</b> .....	<b>23</b>
<b>DRUGE OBČINE</b> .....	<b>23</b>
II.A.6 Koliko dni so mladostniki bivali v KCM.....	23
II.A.7 Kosila v letu 2010.....	24
II.A.8 Razlogi za bivanje otrok in mladostnikov v KCM.....	24
II.B PROJEKT BREZPLAČNA MODRA ŠTEVILKA – TELEFON PETRA KLEPCA.....	25
II.C DELO S PROSTOVOLJCI.....	25
II.D OSTALE AKTIVNOSTI KRIZNEGA CENTRA ZA MLADE.....	26
<b>III. CENTRALNA ENOTA ZA STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKE PREJEMKE</b> .....	<b>26</b>
III.A. SPLOŠNO O CENTRALNI ENOTI ZA STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKE PREJEMKE.....	26
III.A.1 Zaposleni.....	27
III.B DEJAVNOST CENTRALNE ENOTE ZA STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKE PREJEMKE.....	27
III.B.1 Odločanje o pravicah državljanov EU iz zavarovanja za starševsko varstvo in o družinskih prejemkih.....	28
III.B.1.1 Vodenje upravnih postopkov in odločanje o pravicah.....	29
III.B.1.2 Izmenjava in posredovanje informacij na obrazcih serije E 400, obrazcu E 001 ter obrazcu E 104.....	31
III.B.1.3 Opravljanje materialnih dejanj po javnem pooblastilu - Izdaja potrdil iz uradne evidence na obrazcu E 411.....	32
III.B.2 Informiranje CSD in občanov o izvajanju pravic po ZSDP.....	35
III.B.3 Naloge v zvezi z dograditvijo, delovanjem in kontrolo podatkov v ISCS.....	36
III.B.4 Druge naloge oziroma dejavnosti CE.....	36
<b>PRAVNI VIRI</b> .....	<b>37</b>

## UVOD

Center za socialno delo Ljubljana Bežigrad (v nadaljnjem besedilu center) ima po odloku Vlade Republike Slovenije status javnega zavoda. Organiziran je za opravljanje dejavnosti socialnega varstva za območje Upravne enote Ljubljana – izpostava Bežigrad.

Center opravlja naloge, ki se nanašajo na izvajanje javnih pooblastil na področjih varstva otrok in družine, varstva odraslih, oprostitev plačil storitev, denarne socialne pomoči, družinskih prejemkov in zavarovanja za starševsko varstvo, ter naloge, ki jih centrom za socialno delo nalagajo drugi predpisi. Center opravlja tudi storitve prve socialne pomoči, socialne preventive, osebne pomoči, pomoči družini za dom. Sedež centra je na Podmilščakovi 20. Dejavnost centra je tudi Krizni center za mlade s sedežem na Ravbarjevi 11 a, ki deluje na podlagi pogodbe o organiziranju in izvajanju nalog regijskega kriznega centra za mlade, ki sta jo sklenila Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju MDDSZ) in center, in deluje za širše področje Ljubljane (UE - Ljubljana, Domžale, Grosuplje, Kamnik, Ribnica, Vrhnika) ter Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke kot prvostopenjski organ za celotno državo na Livarski 1, financira ju MDDSZ. Dejavnost centra financira MDDSZ, po pogodbi pa tudi Mestna občina Ljubljana in občina Dol.

## ZAPOSLENI NA CENTRU ZA SOCIALNO DELO LJUBLJANA BEŽIGRAD

Na centru je bilo v letu 2010 poleg direktorice, ki organizira in vodi strokovno delo in poslovanje centra, zaposlenih 47 delavcev (za nedoločen čas, določen čas, nadomeščanja):

### 1. Center za socialno delo s sedežem na Podmilščakovi ulici 20:

- 15 socialnih delavcev;
- 1 sociologinja;
- 1 psihologinja;
- 1 upravna organizatorica;
- 4 pravnice;
  
- 3 strokovne sodelavke na področju starševskega varstva in družinskih prejemkov;
- 1 knjigovodkinja;
- 1 računovodja;
- 1 poslovna sekretarka – tajnica direktorice.

Glavna pisarna:

- 1 poslovna sekretarka;
- 1 pisarniška referentka (Podmilščakova 19).

Sprejemna pisarna:

- 1 pisarniški referent (Podmilščakova 20).

### 2. Krizni center za mlade s sedežem na Ravbarjevi 11 a:

- 1 pedagoginja;
- 1 psiholog;
- 2 socialna delavca;
- 1 magistra znanosti – socialna delavka.

### 3. Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke s sedežem na Livarski 1:

- 6 pravnikov;
- 1 magistra znanosti - pedagoginja;
- 2 ekonomistki;
- 1 sistemski administrator;

- 1 pisarniška referentka.

Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke je tudi v letu 2010, začasno, na podlagi odločitve in financiranja ustanovitelja, imela pet strokovnih delavk na sedežu MDDSZ, tri na Kotnikovi ulici 5, 2 na Slovenski cesti 54. 24.12. oziroma 31.12.2010 so te delavke na podlagi sporazuma postale delavke v državni upravi.

## INTERPRETACIJA K POROČILU O OPRAVLJENIH NALOGAH V LETU 2010

### I. CENTER ZA SOCIALNO DELO

#### I.A VARSTVO OTROK IN DRUŽINE

##### I.A.1 Statusna razmerja

###### *I.A.1.1 Predhodno družinsko posredovanje*

V skladu s 105. členom Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih je vloga centra v okviru družinskega posredovanja pred uvedbo postopkov pri sodišču v tem, da staršema, ki ne živita ali ne bosta več živela skupaj, pomaga pri sklenitvi sporazuma o varstvu in vzgoji skupnih otrok v skladu s koristmi otrok. Prav tako to velja za preživljanje otrok in urejanje stikov otrok s tistim od staršev, pri katerem otrok ne živi (105 a., 106. člen ZZZDR). V kolikor sporazuma med staršema kljub posredovanju centra ni možno skleniti, center o tem izda dokazilo za potrebe uvedbe postopka pri sodišču.

Tabela 1: Predhodno družinsko posredovanje: primerjava med letoma 2009 in 2010

Naloga	2009	2010
- pomoč staršem pri sklenitvi sporazuma o varstvu in vzgoji otrok	37 primerov	34 primerov
- pomoč staršem pri sklenitvi sporazuma o preživljanju skupnih otrok	32 primerov	34 primerov
- pomoč staršem pri sklenitvi sporazuma o stikih	44 primerov	33 primerov

Glede na dejstvo, da narašča število otrok rojenih izven zakonske skupnosti ter da se zmanjšuje število porok, je v prihodnje pričakovati, da se bo število zadev v okviru predhodnega družinskega posredovanja povečevalo.

###### *I.A.1.2 Razveza zakonskih skupnosti in razpad zunajzakonskih skupnosti*

V postopku za razvezo zakonske zveze center opravi svetovalni razgovor, ki je namenjen dosegu dogovora o urejanju življenja po razpadu zakonske skupnosti ter pomoči družini in posamezniku v novi situaciji. Center povabi zakonca na razgovor, ko od sodišča prejme tožbo ali sporazum za razvezo zakonske zveze. Seznanjena sta s posledicami, ki nastanejo z razvezo zakonske skupnosti zanju in za družino, ter poučena o možnostih za rešitev problema, o zaupanju v varstvo in vzgojo mladoletnih otrok.

Center je v letu 2010 od sodišča prejel 36 zaprosil, da opravi svetovalni razgovor v postopku razveze zakonske zveze, ter poda mnenje, komu od staršev naj se po razvezi zaupajo otroci. O ugotovitvah in dogovorih center pošlje poročilo sodišču. V letu 2010 je bilo opravljenih 36 svetovalnih razgovorov, kar je 48,6% manj, kot v letu 2009, ko je bilo opravljenih 70 svetovalnih razgovorov.

## **I.A.2 Razmerja med starši in otroki**

### ***I.A.2.1 Določitev in sprememba osebnega imena***

Starši določijo otroku osebno ime sporazumno. Center se vključuje v postopke za določitev in spremembo osebnega imena, če otrokova starša nista več živa, ali ne moreta izpolnjevati starševske skrbi. Osebno ime v takih primerih določi oseba, ki ji je zaupana skrb za otroka v soglasju s pristojnim centrom.

V letu 2010 ni bilo nobenega primera ko bi center nudil pomoč staršem pri sporazumu glede določitve ali spremembe osebnega imena, izdelal mnenje v sporu med roditeljema glede spremembe osebnega imena oziroma podal soglasje k določitvi ali spremembi osebnega imena. V letu 2009 pa je bil na vseh treh omenjenih področjih po 1 primer.

### ***I.A.2.2 Priznanje in/ali izpodbijanje očetovstva in materinstva***

Oče lahko prizna otroka za svojega pred matičarjem, v javni listini, oporoki ali pri Centru za socialno delo. Pri centru to naredi na podlagi zapisniške izjave. Center zapisnik posreduje upravni enoti - matični službi.

V letu 2010 center beleži 247 priznanj očetovstva, v letu 2009 je bilo le-teh 242. Večina priznanj očetovstva je pred rojstvom otroka, kar je povezano z uveljavljanjem pravice do očetovskega dopusta (glej F.2.2), postopek pa je potem potrebno opraviti še enkrat na upravni enoti zaradi določitve osebnega imena otroka.

### ***I.A.2.3 Pomoč pri varstvu otrokove koristi v sodnih postopkih***

Center je na zaprosilo Okrožnega sodišča v Ljubljani, Oddelka za družinsko sodstvo poleg mnenj v postopkih razveze zakonske zveze (glej A1.1):

- v 14 zadevah podal mnenje o otrokovi koristi glede varstva in vzgoje (v letu 2009 v 11 primerih);
- v 14 zadevah podal mnenje o višini preživnine (v letu 2009 v 3 primerih);
- v 14 zadevah podal mnenje o otrokovi koristi glede stikov (enako število v letu 2009).

V letu 2010 je center sodeloval tudi pri izvršitvi sodnih odločb. V dveh primerih je izvajal stike pod nadzorom tretje osebe. Po ZZZDR ima otrok pravico do stikov z obema staršema, oba starša imata pravico do stikov z otrokom. Sodišče lahko pravico do stikov odvzame ali omeji samo, če je to potrebno zaradi varovanja otrokove koristi. Stiki niso v otrokovo korist, če pomenijo za otroka psihično obremenitev ali če se sicer z njimi ogroža njegov telesni ali duševni razvoj. Sodišče lahko odloči, da se stiki izvršujejo pod nadzorom tretje osebe ali da se ne izvajajo z osebnim srečanjem in druženjem, ampak na drug način, če sicer ne bi bila zagotovljena otrokova korist.

### ***I.A.2.4 Obvestila o uskladitvi preživnin***

Na podlagi sklepa Vlade RS center valorizira preživnine. Obvestila o novi preživnini in faktorju valorizacije pošlje center ob vsakokratni uskladitvi in novem znesku preživnine upravičencu in zavezancu. V letu 2010 je center posredoval 1512 obvestil o uskladitvi preživnin, v letu 2009 pa 1616.

### **I.A.3 Izpolnjevanje starševske skrbi**

#### ***I.A.3.1 Pomoč pri sklenitvi sporazuma v sporih, če si starša nista enotna pri izvrševanju roditeljske pravice (113. člen ZZZDR)***

Roditeljsko pravico izvršujeta starša sporazumno v skladu z otrokovo koristjo. Če se o tem ne sporazumeta, jima pri sklenitvi sporazuma pomaga center. Če se starša tudi ob pomoči centra ne sporazumeta, o vprašanjih, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj, odloči o tem sodišče. Preden sodišče odloči, mora o otrokovi koristi pridobiti mnenje Centra za socialno delo. V letu 2010 center sodišču ni posredoval nobenega mnenja o otrokovi koristi pri izpolnjevanju starševske skrbi, v letu 2009 pa tri.

#### ***I.A.3.2 Odločanje o odtujitvi ali obremenitvi otrokovega premoženja***

Center vodi postopek v primeru odtujitve ali obremenitve otrokovega premoženja ter odobritve pravnih poslov po 111. členu ZZZDR, po katerem smejo starši samo s privolitvijo centra za socialno delo odsvojiti ali obremeniti premoženje svojega otroka samo zaradi njegovega preživljanja, vzgoje in izobrazbe, ali če to zahteva kakšna druga njegova korist.

V letu 2010 je center vodil in odločal o 17 zadevah, v letu 2009 pa o 23 (delnice, odobritev kupoprodajne pogodbe, odobritev komisijske pogodbe...).

## **I.B POSEBNO VARSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV**

### **I.B.1 Ukrepi za zaščito otrok (ZZZDR)**

Centrom za socialno delo je država zaupala javna pooblastila za izvajanje ukrepov za zaščito otrok. V kolikor starši pravice oz. dolžnosti skrbeti za svoje otroke ne izpolnjujejo in obstaja sum o neustreznem ravnanju, zanemarjanju, opuščanje skrbi za njegov zdrav osebostni razvoj, psihično ali telesno nasilje, je Center za socialno delo dolžan poseči v njihovo skrb za otroke in z izvajanjem ukrepov za vzgojo in varstvo otroka zaščititi otrokove pravice in koristi.

Center izvaja ukrepe za vzgojo in varstvo otroka ali kakšne druge otrokove koristi, zlasti tako, da spremlja psihofizični razvoj otrok, ki živijo v neugodnih življenjskih razmerah ali pri katerih je ogrožen njihov razvoj.

V letu 2010 je bilo na centru obravnavanih 22 ogroženih otrok, od tega 3 zaradi zanemarjanja, 4 zaradi psihičnega nasilja, 2 zaradi telesnega nasilja, 2 suma zaradi spolne zlorabe, 11 zaradi suma o neustreznem ravnanju.

Zaradi vedenjskih odklonov otrok in neustreznega življenjskega okolja je bil v sporazumu s starši izrečen ukrep oddaje otroka v zavod v enem primeru, kar je manj kot v letu 2009 ko je bilo tovrstnih ukrepov sedem. V letu 2010 ni bilo primera oddaje otroka v zavod brez sporazuma s starši, leta 2009 pa sta bila 2 ukrepa namestitve brez sporazuma.

V letu 2010 tudi ni bilo primera odvzema otroka po 120. členu ZZZDR, v letu 2009 pa je en takšen ukrep.

## **I.B.2 Rejništvo (ZIRD)**

Rejništvo je posebna oblika varstva in vzgoje otrok in je namenjeno otrokom, ki začasno ne morejo prebivati v matični družini. Pri rejništvu država prevzema skrb za otroka z namestitvijo v drugo – rejniško družino. S tem deli skrb za oskrbo in vzgojo otroka na rejniško družino, matično družino in center za socialno delo, kar pomeni nenehno sodelovanje, dogovarjanje, preverjanje.

Na centru pri urejanju namestitve poteka delo s starši in otrokom pri odločitvi za rejniško oskrbo, izbor rejniške družine, namestitvev otroka in v zvezi s tem izdaja odločbe in sklenitev rejniške pogodbe. V času oskrbe otroka v rejniški družini poteka spremljanje. Center otroka mora po namestitvi otroka v rejniško družino sestaviti individualno projektno skupino. V skupini sodelujejo: socialni delavec centra otroka, socialni delavec centra rejnika, rejnik, biološka družina in rejnec. Individualna projektna skupina pripravi konkretni načrt izvajanja rejništva prilagojen otrokovi starosti, razvojni stopnji, predlaga ustrezno ravnanje in strokovno obravnavo rejenca ter neposredno spremlja rejenca v rejniški družini. Namen IPS je tudi prenos informacij od rejnikov k staršem in obratno, pregled dogovorov in njihova realizacija. V letu 2010 so bila realizirana srečanja Individualne projektne skupine vsaj enkrat do dvakrat na leto, spomladi in jeseni.

V letu 2010 so bila na novo urejena 4 rejništva (v letu 2009 dve rejništvu), v vseh primerih so bili otroci v rejništvo nameščeni v soglasju s starši, skupaj pa je v rejništvu 20 otrok, to pomeni, da je skupno število otrok v rejništvu, v primerjavi z letom 2009 enako. Na območju, za katerega je krajevno pristojen center, je 11 rejniških družin (t.j. 3 rejniške družine več kot v letu 2009). Vse rejnice so se udeležile rednega usposabljanja, center jih je sproti obveščal o temah.

Center sodeluje pri spodbujanju stikov med starši, rejniki in sorodniki otroka. Sproti spremlja počutje otroka v rejniški družini, zdravstveno stanje, šolanje, čustveni razvoj, družbene in družinske odnose ter odnose z vrstniki. Rejnikom in staršem nudi strokovno znanje pri delu z otroki.

## **I.B.3 Skrbništvo**

### ***I.B.3.1 Postavitev skrbnika za posebni primer***

Namen naloge postavitve skrbnika za posebni primer otroku nad katerim izpolnjujejo starši starševsko skrb, je varstvo njegovih pravic in koristi (npr. v primeru spora med njim in starši, za sklenitev posameznih pravnih opravil med njimi ter v drugih primerih, če so njihove koristi v navzkrižju – v postopku dedovanja, pridobitev/prodaja premoženja).

V letu 2010 je center otroku postavil skrbnika za posebni primer v 7 primerih, v letu 2009 pa v 11 primerih.

### ***I.B.3.2 Postavitev/prenehanje stalnega skrbništva otroku***

Namen postavitve otroka pod stalno skrbništvo je varstvo njegovih pravic in koristi in sicer v primeru ko otrok nima staršev ali za katerega le-ti ne skrbijo. Center postavi otroka postavi pod skrbništvo s ciljem, poskrbeti za njegovo varstvo, vzgojo in oskrbo (z ureditvijo skrbništva je skrbnik dolžan skrbeti za otroka enako kot starši).

V letu 2010 je center postavil 1 otroka pod skrbništvo, v letu 2009 ni bilo nobenega primera.

### ***I.B.3.3 Privolitev odtujitve ali obremenitve otrokovega premoženja, odobritev pravnih poslov otroka (191., 203. člen ZZZDR)***

Otrok, ki je dopolnil 15. let, lahko sam sklepa pravne posle, če zakon ne določa drugače. Za veljavnost teh poslov je potrebna privolitev oz. odobritev staršev ali centra, če so ti tako pomembni, da bistveno vplivajo na otrokovo življenje.

V letu 2010 je center izdal v zvezi s tem izdal 4 odločbe, v letu 2009 pa 5 odločb.

### **I.B.4 Posvojitev**

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih določa pogoje za posvojitev, razmerja, ki nastanejo s posvojitvijo in postopek za posvojitev. Govorimo o popolni posvojitvi, kar pomeni, da s posvojitvijo otroka, biološkimi staršem prenehajo njihove pravice in dolžnosti, otrok - posvojenec deduje po posvojiteljih. Posvojitev se ne more razvezati. Cilj posvojitve je poiskati otroku nadomestne starše, pri katerih bo imel optimalne možnosti za zdravo rast in razvoj.

ZZZDR določa, da postopek za posvojitev začne center po uradni dolžnosti ali na predlog bodočega posvojitelja. Kar pomeni, da gre za kompleksno delo od sprejemanja vlog potencialnih posvojiteljev, zbiranja dokumentacije, razgovorov ter priprave na posvojitev, do dela z biološkimi starši otroka in otrokom za posvojitev, ter izdelava akta o posvojitvi. Pri oceni primernosti kandidata za posvojitev otroka sodelujeta socialna delavka in psihologinja, ki vsaka iz svojega zornega kota ugotavljata primernost oziroma motive kandidata za posvojitev. Ko se ugotovi, da izpolnjujeta pogoje za posvojitev otroka, se zakonca uvrsti na čakalno listo. Center je v letu 2010 prejel 6 novih vlog za posvojitev, skupaj pa je bilo obravnavanih 8 vlog.

Otrok primernih za posvojitev je v Sloveniji malo. Bodoči posvojitelji se pogosto odločijo tudi za mednarodno posvojitev. Mednarodna posvojitev lahko poteka z vsemi državami, ki imajo s Slovenijo sklenjen dvostranski sporazum o posvojitvi. V letu 2010 sta bila posvojena dva tuja državljanca, oba iz Moskve. Skupaj pa center spremlja posvojitev otrok tujih državljanov v petih primerih in za tujo državo izdelava mnenje o pogojih življenja in vzgoji posvojenih otrok.

### **I.B.5 Obravnava otrok in mladoletnikov**

#### ***I.B.5.1 Obravnava otrok in mladoletnikov zaradi suma storitve prekrškov ali kaznivih dejanj***

V primeru, da otrok ali mladoletnik stori kaznivo dejanje, policija oziroma državno tožilstvo o tem obvesti Center za socialno delo. Če gre za otroka, ki je mlajši od 14 let (še ni kazensko odgovoren), center opravi razgovor z otrokom in njegovimi starši in jih seznani z možnimi oblikami strokovne pomoči.

V letu 2010 je center zaradi suma storitve prekrškov ali kaznivih dejanj obravnaval 10 otrok in mladoletnikov, enako število tudi v letu 2009.

#### ***I.B.5.2 Obravnava otrok in mladoletnikov zaradi težav v odraščanju brez kaznivih dejanj***

Otrokom in mladoletnikom (in njihovim staršem), ki nase opozarjajo s težavami kot so učna in delovna neuspešnost, izostajanje od pouka, begi od doma, poseganje po legalnih in nelegalnih drogah center ponudi ustrezno strokovno pomoč (tudi preventivni program SOM, v okviru katerega center v sodelovanju s prostovoljci otrokom zagotavlja predvsem učno in psihosocialno pomoč ter kvalitetnejše preživljanje prostega časa) ali jih napoti v druge

institucije kot je Svetovalni center za otroke, mladostnike in njihove starše. Zaradi težav v odraščanju je center obravnaval 15 otrok in mladostnikov, enako število v letu 2009.

### **I.B.5.3 Obravnava mladoletnikov v kazenskem postopku**

Po prejemu ovadbe, ki jo poda policija, državni tožilec lahko zahteva uvedbo pripravljalnega postopka, v katerem je potrebno poleg dejstev, ki se nanašajo na kaznivo dejanje, ugotoviti starost mladoletnika in okoliščine, ki so potrebne za presojo njegove duševne razvitosti, ter proučiti okolje in razmere v katerih živi. Postopek zoper mladoletnika se lahko uvede za vsa kazniva dejanja samo na zahtevo tožilca. O uvedbi pripravljalnega postopka je obveščen center, ki mora pridobiti podatke o mladostnikovi zrelosti, odgovornosti, osebnostnih lastnostih, okoliščinah v katerih živi, o družinski situaciji in pripraviti poročilo za sodišče. Na centru je bilo v letu 2010 obravnavanih 48 mladoletnikov v kazenskem postopku, v letu 2009 pa 65 mladoletnikov.

### **I.B.6 Vzgojni ukrepi (KZ)**

Mladoletniku sodišče lahko izreče vzgojni ukrep, za katerega izvršitev skrbi Center za socialno delo. Nadzorstvo organa socialnega varstva je vzgojni ukrep, ki ga sodišče izreče mladoletniku, kadar ta potrebuje strokovno pomoč in nadzorstvo, ter je potrebno trajneje vplivati na njegovo vzgojo in pravilen razvoj. Mladoletniku center določi svetovalca, ki opravlja nadzorstvo (npr. skrbi za šolanje, zaposlitev, izločitev iz škodljivega okolja, zdravljenje, ureditev razmer v katerih živi). Sodišče tudi določi, kdaj ukrep preneha, ne sme pa trajati manj kot eno leto in ne dalj kot tri leta. V letu 2010 je bilo izrečenih 9 ukrepov nadzorstva, center pa izvaja nadzorstvo za skupaj 22 mladoletnikov. V letu 2009 je center izvajal nadzorstvo za skupaj 21 mladoletnikov.

Poleg ukrepa nadzorstva organa socialnega varstva lahko sodišče izreče mladoletniku tudi ukor, navodila in prepovedi, ki jih pripravi, vodi in nadzira Center za socialno delo (povrnitev škode, delo v korist humanitarnih organizacij, udeležba v programih socialnega treninga itd.) poleg tega pa tudi t.i. zavodski vzgojni ukrep, v primeru, da mladoletnik potrebuje stalen nadzor in strokovno vodstvo. Ukrep je časovno omejen na najmanj 6 mesecev in največ 3 leta. Center je v letu 2010 je v enem primeru izvršil namestitev mladoletnika v vzgojni zavod, enako v letu 2009.

## **I.C VARSTVO ODRASLIH**

### **I.C.1 Penalno področje**

Na področju kazenske in pokazenske obravnave je center obravnaval problematiko oseb med prestajanjem zaporne kazni in po odpustu. V zvezi s tem so bila posredovana poročila za osebe, ki so bile v kazenskem postopku in nudena pomoč družini, katere član je na prestajanju kazni. Svojo materialno ogroženost ob odpustu so urejali z uveljavljanjem denarne socialne pomoči.

V oktobru 2009 smo Centri za socialno delo dobili nove naloge v zvezi z izvajanjem dela v splošno družbeno korist. Center povabi osebo, ki želi opravljati družbeno koristno delo na razgovor z namenom izbire ustrezne izvajalske organizacije. Po prejemu sklepa sodišča, se oseba v izvajalsko organizacijo vključi, naloga centra pa je, da spremlja njegovo delo, sodeluje z izvajalskimi organizacijami, poroča sodišču o opravljenem delu. Namen izvrševanja dela v splošno družbeno korist je zlasti, da se prepreči izločitev storilca iz njegovega socialnega okolja in se ga opozori na neustreznost njegovih dejanj.

V letu 2010 je center prejel 98 novih zadev v zvezi z izvajanjem dela v splošno korist, skupaj obravnavanih primerov pa je bilo 263, kar je 10,97% več kot v letu 2009, ko je bilo vseh obravnavanih zadev 237. Naraščanje zadev v prihodnje je pomembno tudi z vidika pluralizacije oziroma širitve mreže izvajalskih organizacij.

Center na podlagi kazenske zakonodaje (56., 59. čl. KZ) izvaja pogojno obsodbo z varstvenim nadzorom. Svetovalec s pomočjo in nadzorstvom ter praktičnimi napotki in nasveti prispeva, da obsojenec v prihodnje ne bi več storil novega kaznivega dejanja. Sodišču občasno poroča, ter predlaga spremembo ali odpravo navodil ter ustavitev nadzorstva. V letu 2010 je center izvajal varstveno nadzorstvo za eno osebo.

V letu 2010 center ni obravnaval mlajših polnoletnih storilcev kaznivih dejanj v kazenskih postopkih.

## **I.C.2 Skrbništvo**

### ***I.C.2.1 Postavitev pod skrbništvo***

Center postavi pod skrbništvo osebo, ki ji je na podlagi pravnomočne odločbe odvzeta poslovna sposobnost. Namen skrbništva za osebe, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost, je, da se zaščitijo pravice in koristi posameznika, ki zaradi duševne bolezni, duševne zaostalosti, odvisnosti od alkohola ali mamil ali iz drugega vzroka, ki vpliva na psihofizično stanje, ni sposoben ščititi svojih osebnih ali premoženjskih koristi.

Skrbnik sodeluje s centrom in najmanj enkrat letno s pisnim poročilom in dokazili poroča o varovančevem življenju, zdravju in premoženju, na zahtevo centra pa tudi večkrat. Pod stalnim skrbništvom spremljamo 56 oseb, center opravlja skrbniške naloge v 49 primerih.

Začasnega skrbnika postavi center osebi, zoper katero se je začel postopek za odvzem poslovne sposobnosti. Dolžnost začasnega skrbnika je zastopati osebo in ščititi njene pravice, koristi in interese v času postopka odvzema poslovne sposobnosti. V letu 2010 je bilo postavljenih 26 začasnih skrbnikov.

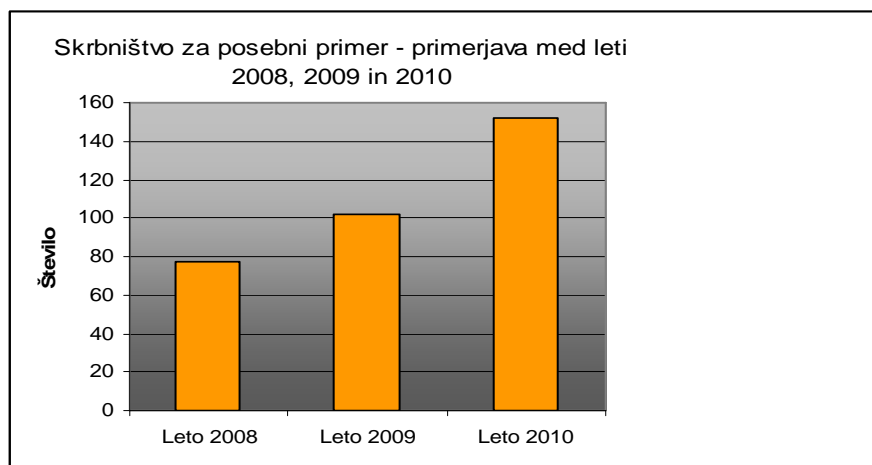
### ***I.C.2.2 Skrbništvo za posebni primer***

Skrbništvo za posebni primer se lahko uvede na podlagi 211. člena ZZZDR in za posameznika ne pomeni odvzema poslovne sposobnosti. Skrbnik za poseben primer se postavi osebi za določeno vrsto opravil. V letu 2010 je bilo imenovanih 152 skrbnikov za poseben primer, v letu 2009 pa 102, kar pomeni porast imenovanja skrbnikov za poseben primer za 49%. Največ je predlogov za uvedbo skrbništva za posebni primer za starostnike in za ljudi s težavami v duševnem zdravju, predvsem v zvezi z urejanjem domskega oziroma zavodskega varstva. Naraščanje tovrstnih zadev je povezano s staranjem prebivalstva, torej vedno več je starejših in dementnih ljudi, ki ne morejo živeti v domačem okolju, ker to ogroža njihovo zdravje in/ali življenje in je tako, navadno po oceni zdravnika, najbolje, da se uredi namestitve v institucionalno varstvo z institutom skrbništva za posebni primer.

Najpogostejši razlogi za imenovanje:

- urejanje namestitve v institucionalno varstvo;
- zapuščinski postopki – kolizija interesov;
- zastopanje pri kupoprodajnih pogodbah;
- drugi pravni postopki.

Graf 1



Vir: Letna poročila 2008-2010

*Iz grafa je razvidno naraščanje števila skrbništev za posebni primer v obdobju 2008-2010.*

### **I.C.3 Urejanje statusa invalida**

Urejanje statusa invalida center izvaja na podlagi Zakona o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih oseb. Prizadeta oseba ima po 18 letu starosti pravico pridobiti status in nadomestilo za invalidnost. V letu 2010 je bil 9 osebam na novo priznan status invalidne osebe in na podlagi tega tudi nadomestilo za invalidnost oziroma dodatek za tujo nego in pomoč.

#### ***I.C.3.1 Pravica gluhih oseb do tolmača***

Po Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika center ureja pravico gluhe osebe do tolmača. Gluha oseba ima pravico uporabljati znakovni jezik v postopkih pred državnimi organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe in ima pravico uporabljati znakovni jezik tudi v vseh drugih življenjskih situacijah, v katerih bi ji gluhoti pomenila oviro pri zadovoljevanju njenih potreb. Na podlagi odločbe izda center za socialno delo gluhi osebi izkaznico, s katero lahko uveljavlja pravice, enkrat letno pa ji izda vavčerje za plačilo tolmača v obsegu 30 ur letno oziroma skupaj največ 100 ur letno za gluhe osebe, ki imajo status dijaka ali študenta, ki imajo dodatne potrebe, povezane z izobraževanjem.

Ob koncu leta 2010 je center posredoval 56 upravičencem 1890 vavčerjev za leto 2011 (leta 2009 - 58 upravičencem 2020 vavčerjev za leto 2010).

#### ***I.C.3.2 Pravica do izbire družinskega pomočnika***

Pravica invalidne osebe do družinskega pomočnika je namenjena polnoletnim osebam s težko motnjo v duševnem razvoju in težko gibalno oviranim osebam, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (zakon te osebe imenuje invalidne osebe).

Institut družinskega pomočnika je pravica upravičenca, da lahko namesto celodnevnega institucionalnega varstva izbere družinskega pomočnika, ki mu nudi pomoč v domačem

okolju. Namenjen je predvsem tistim invalidnim osebam, ki menijo, da jim institucije ne nudijo zadostne intimnosti, individualnosti, solidarnosti, osebne komunikacije in domačnosti.

Družinski pomočnik je oseba, ki invalidni osebi zagotavlja oskrbo v domačem okolju, imeti mora primeren odnos do invalidne osebe in biti usposobljen za komuniciranje in delo z invalidno osebo. Družinski pomočnik je lahko le oseba, ki bi se lahko štela za brezposelno osebo po Zakonu o urejanju trga dela ali se je z namenom, da bi postala družinski pomočnik, odjavila iz evidence brezposelnih oseb ali je zapustila trg dela. Družinski pomočnik je lahko tudi oseba, ki je v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom od polnega delovnega časa pri delodajalcu.

Družinski pomočnik ima pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek v višini minimalne plače oziroma sorazmernega dela plačila za izgubljeni dohodek v primeru dela s krajšim delovnim časom od polnega.

Center je v letu 2010 obravnaval dva zahtevka za pridobitev pravice do izbire družinskega pomočnika. V letu 2010 ima 9 invalidnih oseb pravico do družinskega pomočnika, kar v primerjavi z letom 2009, ko je bilo družinskih pomočnikov 12, pomeni zmanjšanje števila letih.

#### **I.C.4 Obravnava odraslih oseb s težavami**

Center je v letu 2010 obravnaval 24 oseb zaradi težav v duševnem zdravju, 10 oseb zaradi zasvojenosti z alkoholom in 4 osebe zaradi zasvojenosti z drogo.

#### **I.D OPROSTITVE PRI PLAČILU STORITEV**

Postopek ugotavljanja in odločanja o oprostitvi plačila storitve vodi center za socialno delo, ki mora v postopku ugotoviti kakšen je finančni položaj uporabnika in njegovih ožjih družinskih članov, ki so ga po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih dolžni preživljati. Kadar upravičenec sam ni plačilno sposoben, se ugotavlja, ali so plačilno sposobni njegovi družinski člani, saj so sicer oni zavezani k doplačilu storitve. Uredbo o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev določa:

- mejo socialne varnosti, in sicer kot znesek, ki mora upravičencu in njegovim družinskim članom ostati za preživljanje po plačilu prispevka za opravljeno storitev;
- plačilno sposobnost, in sicer kot znesek, do katerega je upravičenec oziroma zavezanec sposoben plačati oziroma prispevati k plačilu storitve;
- prispevek k plačilu - kot znesek, ki ga je plačilno sposoben upravičenec oziroma zavezanec dolžan plačati izvajalcu storitve na podlagi predloženega računa in
- oprostitev plačila storitve - kot znesek, ki ga upravičenec oziroma zavezanec glede na svojo plačilno sposobnost po merilih uredbe ne more in ni dolžan plačati.

Oprostitev upravičenca se določi kot razlika med vrednostjo storitve in njegovim prispevkom, oprostitev zavezanca pa kot razlika med višino oprostitve upravičenca in prispevkom zavezanca. Na podlagi uredbe je zavezanec tudi fizična oseba, ki ni družinski član, če jo z upravičencem do storitve veže preživninska obveznost po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, in druga pravna ali fizična oseba, ki jo k plačilu stroškov oskrbe ali institucionalnega varstva za upravičenca zavezuje izvršljiv pravni naslov ali pravni posel. Če prispevek upravičenca in zavezanca oziroma zavezancev ne zadostuje za pokritje oskrbnih, razliko med vrednostjo storitve in prispevki upravičenca in zavezancev doplača občina, kjer ima uporabnik stalno prebivališče.

Center za socialno delo odloča na podlagi zahteve upravičenca o delni ali celotni oprostitvi plačila storitve. Občina financira **pomoč družini na domu** najmanj v višini 50% k ceni storitve, lahko pa določi tudi dodatne oprostitve pri plačilu stroškov za pomoč na domu.

Pomoč na domu starejšim ali invalidnim osebam v Ljubljani izvaja Zavod za oskrbo na domu. Ustanovitelj in financer zavoda je Mestna občina Ljubljana, ki sofinancira tudi ceno storitve pomoč na domu. Dogovore o izvajanju storitve sklepa zavod, oprostitve ali delne oprostitve plačila storitve pa center. V letu 2010 je center odločal o 4 oprostitvah, vseh aktivnih upravičencev pa je 22.

Tudi pri **institucionalnem varstvu** starejših oseb je center odločal o delni ali celotni oprostitvi plačila oskrbe v institucionalnem varstvu, odvisno od dohodkov kandidatov in njihovih svojcev, ki so za oskrbo dolžni prispevati. V letu 2010 je center odločil o 27 zahtevah za oprostitev plačila do institucionalnega varstva, vseh aktivnih upravičencev pa je 95. Oprostitev plačila institucionalnega varstva se financira iz občinskega proračuna. Če je uporabnik lastnik nepremičnine, se mu z zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve v korist občine, ki prevzame zanj plačilo te storitve, prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino. Zaznamba se vpiše v zemljiško knjigo.

## I.E DENARNE SOCIALNE POMOČI

Denarna socialna pomoč je namenjena tistim, ki se iz razlogov, na katere niso mogli vplivati, znajdejo v materialni stiski. Ob taki pomoči naj bi lažje poiskali izhod iz situacije, v kateri so se znašli.

Postopke za priznanje pravic do denarne socialne pomoči vodi in v njem odloča center na podlagi Zakona o socialnem varstvu (Ur. l. RS, št. 3/07, 41/07 – popr.) in po Odloku o denarni pomoči v Mestni občini Ljubljana (Ur. l. RS št. 18/08).

V letu 2010 je bilo skupaj dodeljenih 2439 denarnih pomoči (DSP za obdobje, izredna DSP - enkratna, denarna pomoč financirana s strani MOL), v letu 2009 pa 1917, kar pomeni, da je bilo leta 2010 dodeljenih 27,2% denarnih pomoči več kot leta 2009. Vseh skupaj je bilo v letu 2010 izdanih 3217 odločb (ob upoštevanju dodeljenih, zavrženih in zavrnjenih), kar je 675 (26,55%) več kot v letu 2009.

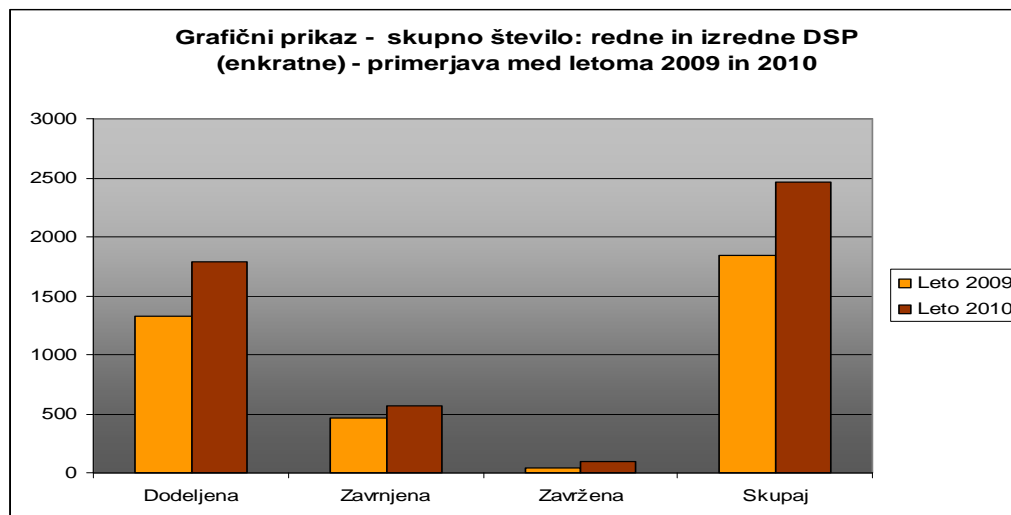
Če primerjamo posamezne vrste pomoči, na podlagi ZSV, je bilo rednih DSP v letu 2010 dodeljenih 1570, kar je 34,% več kot leto prej. Dodeljenih izrednih DSP – enkratnih, je bilo v letu 2010 221, kar je 40,76% več kot v letu 2009. Narašča pa tudi skupno število izdanih odločb (dodeljene, zavrnjene, zavržene).

Tabela 2

	DSP ZA OBDOBJE		IZREDNA DSP - ENKRATNA		SKUPAJ	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
<b>DODELJENA</b>	1171	1570	157	221	1328	1791
<b>ZAVRNJENA</b>	303	338	165	232	468	570
<b>ZAVRŽENA</b>	43	67	2	32	45	99
<b>SKUPAJ</b>	1517	1975	324	485	1841	2460

Vir: Letna poročila za leto 2009 in 2010

Graf 2



Vir: ISCS

Iz grafa je razvidno povečanje števila odločb za DSP (rednih in izrednih – enkratnih) med letoma 2009 in 2010.

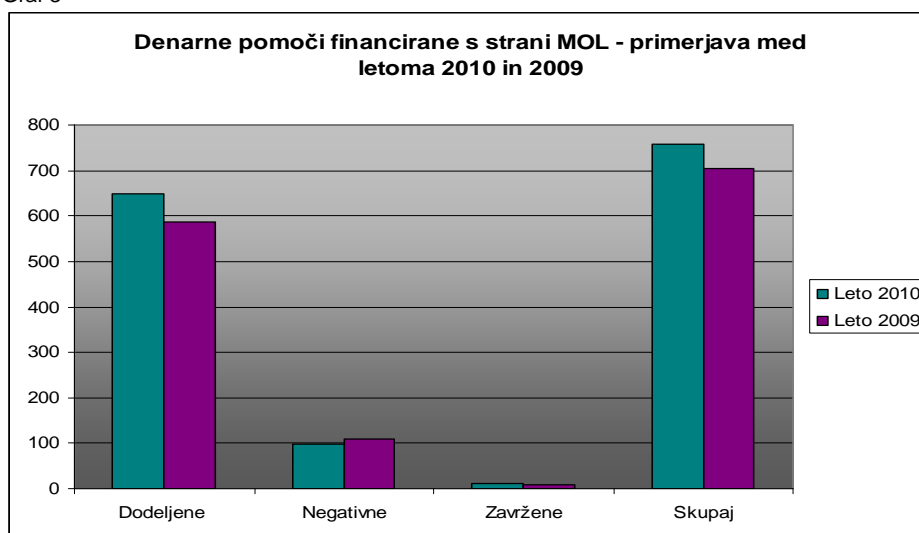
Število dodeljenih denarnih pomoči, financiranih s strani MOL se je v primerjavi z letom 2009 prav tako povečalo, kar prikazuje naslednja razpredelnica in grafični prikaz.

Tabela 3: Število dodeljenih, negativnih in zavrženih pravic do denarne pomoči – financirane s strani MOL, primerjava med letoma 2010 in 2009

	Dodeljene	Negativne	Zavržene	Skupaj
2010	648	99	10	757
2009	586	110	9	705

Pomoči, ki jih financira Mestna občina Ljubljana na podlagi odloka, je bilo v letu 2010 dodeljenih 648, kar je 10,58% več kot v letu 2009.

Graf 3



Vir: Končno poročilo 2010 in 2009

Iz grafa je razvidno, da se je v primerjavi z letom 2009, poleg števila dodeljenih pomoči, povečalo tudi število vseh izdanih odločb.

Naslednja razpredelnica prikazuje število dodeljenih pomoči – financiranih s strani MOL v letu 2010, glede na vrsto pomoči:

Vrsta pomoči	Število dodeljenih pomoči letno	
	100%	50%
Delno kritje stroškov ob začetku novega šolskega leta za otroke v OŠ IN SŠ	32	1
Šola v naravi, letovanje / zimovanje osnovnošolcem	1	
Kosila za otroke v OŠ in SŠ, kjer je organizirana prehrana	61	9
Za premostitev trenutne materialne ogroženosti	491	41
Za kritje stroškov kosil osebam starejšim od 65 let		
Pomoč ob rojstvu otroka	12	
SKUPAJ	597	51
<b>SKUPAJ</b>	<b>648</b>	

Vir: Mesečna poročila 2010

Decembra 2010 se je brezposelnost zaradi večjega števila novoprijavljenih brezposelnih oseb, ki so zaposlitev izgubile iz poslovnih razlogov ali zaradi izteka zaposlitve za določen čas, močno povečala, rast je bila najvišja v vsem letu 2010, zato je pričakovati, da se bo število upravičencev do DSP v letu 2011 še povečalo.

Ob koncu decembra 2010 je bilo na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih 110.021 brezposelnih oseb, kar je 6,0 % več kot novembra, v primerjavi z decembrom 2009 pa je bila brezposelnost višja za 13,8 %. V letu 2010 so bile na Zavodu v povprečju prijavljene 100.504 brezposelne osebe, 16,4 % več kot v letu 2009. (Zavod RS za zaposlovanje)

## I.F STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKI PREJEMKI

Pravice po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih so pravice iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo (starševski dopust, starševsko nadomestilo in pravica iz naslova krajšega delovnega časa) in pravice do družinskih prejemkov (starševski dodatek, pomoč ob rojstvu otroka, otroški dodatek, dodatek za veliko družino, dodatek za nego otroka in delno plačilo za izgubljeni dohodek). Pravice so vezane na otroka, uveljavlja pa jih eden od staršev.

### I.F.1 Družinski prejemki

#### I.F.1.1 Starševski dodatek

Starševski dodatek je denarna pomoč staršem, kadar ti niso upravičeni do starševskega nadomestila. Pravica traja eno leto. V letu 2010 je starševski dodatek uveljavljalo 34 upravičencev, kar je 34,61% manj, kot v letu 2009, ko je starševski dodatek uveljavljalo 52 upravičencev.

#### I.F.1.2 Pomoč ob rojstvu otroka

Pomoč ob rojstvu otroka je enkratni denarni prejemek, namenjen za nakup opreme za novorojenca, do katerega ima pravico vsak otrok, katerega starša imata stalno prebivališče v RS. Starši se lahko odločijo za štiri različne pakete pomoči (A, B, C D) in gotovino. V letu

2010 je vložilo zahtevo za pomoč ob rojstvu otroka 602 staršev, kar je primerljivo z letom 2009, ko je zahtevo vložilo 619 upravičencev.

### ***I.F.1.3 Otroški dodatek***

Z otroškim dodatkom se staršem oziroma otroku zagotavlja dopolnilni prejemek za preživljanje, vzgojo in izobraževanje, kadar dohodek na družinskega člana ne presega zgornje meje dohodkovnega razreda po zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. Dohodkovni razred je določen v odstotku od povprečne mesečne plače vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji za koledarsko leto pred vložitvijo zahteve. Višina otroškega dodatka se določi glede na uvrstitev družine v dohodkovni razred.

V letu 2010 je bilo izdanih 5415 odločb, kar je 3,75% manj kot v letu 2009, ko jih je bilo 5623. Od tega je bilo v letu 2010 izdanih 5027 pozitivnih odločb, v letu 2009 pa 5285.

### ***I.F.1.4 Dodatek za nego otroka***

Dodatek za nego otroka je denarni dodatek za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo in je namenjen kritju povečanih življenjskih stroškov, ki jih ima družina zaradi nege in varstva takega otroka. O pravici odloča center na podlagi mnenja zdravniške komisije pri UKC Pediatrični kliniki.

V letu 2010 je bilo obravnavanih 110 vlog za uveljavljanje pravice do dodatka za nego otroka, kar je 41% več, kot v letu 2009, ko je bilo vlog 78.

## **I.F.2 Zavarovanje za starševsko varstvo**

### ***I.F.2.1 Porodniški dopust***

Porodniški dopust je pravica do 105 dnevnega dopusta materi za pripravo na porod in nego in varstvo otroka v prvih tednih življenja. Število zahtevkov je bilo v letu 2010 551, kar je 5,16% manj kot v enakem obdobju lani, ko je pravico uveljavljalo 581 upravičencev.

### ***I.F.2.2 Očetovski dopust***

Očetovski dopust je pravica do dopusta v trajanju 90 dni. Plačan dopust traja 15 dni in se koristi do 6 meseca otrokove starosti, neplačan pa 75 dni, koristi se do tretjega leta otrokove starosti. Število zahtevkov je bilo v letu 2010 512, kar je primerljivo s številom v letu 2009 več, ko je bilo zahtevkov 516.

Pri uveljavljanju pravic iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo (starševski dopust, starševsko nadomestilo) gre torej za manjši upad (nekaj odstotkov) števila primerov, prav tako velja za družinske prejemke (starševski dodatek, pomoč ob rojstvu otroka, otroški dodatek), kjer je število tudi rahlo upadlo.

Število živorojenih otrok je od leta 2003 iz leta v leto postopoma naraščalo, vse do leta 2008. Leta 2009 je število prvič nekoliko upadlo. Glede na začasne podatke Statističnega urada RS, za 3. četrtletja, za leto 2010 kaže, da se je število živorojenih otrok v prvih treh četrtletjih leta tudi v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 malenkostno zmanjšalo. Postopoma prihajamo tudi v obdobje, ko bodo na rodnost začele vplivati vse manjše generacije, rojene po letu 1980. Ker so naslednje generacije že manj številčne se v obdobju naslednjih petih let zato pričakuje ponoven upad števila rojstev.

## I.G DRŽAVNE ŠTIPENDIJE

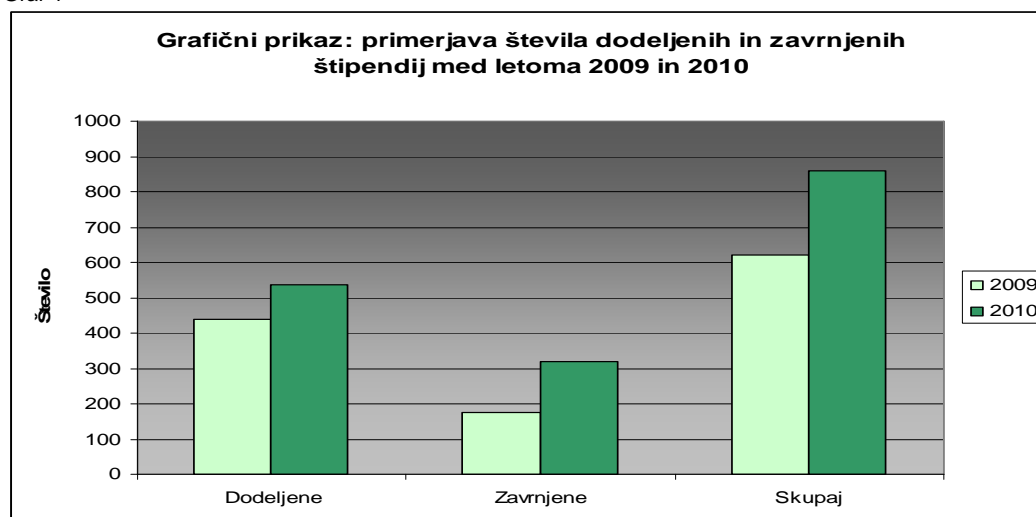
V letu 2010 je center izdal 538 pozitivnih odločb, kar je 22,55% več kot v letu 2009, ko je center izdal 439 pozitivnih odločb. V letu 2010 je bilo izdanih 320 zavrnilnih odločb, najpogosteje zaradi presejanja cenzusa. 49 štipendij pa je v mirovanju.

Iz spodnje tabele je razvidno, da se je v letu 2010, v primerjavi z letom 2009 povečalo tudi skupno število obravnavanih vlog. Glede na povečano materialno ogroženost prebivalstva je tudi v prihodnje pričakovati, da se bi število vlog za dodelitev državne štipendije še povečalo.

Tabela 4: Število pridobljenih, zavrženih in zavrženih pravic do državne štipendije, primerjava med letoma 2010 in 2009

	Dodeljene	Zavrjene	Zavržene	Skupaj
<b>2009</b>	439	177	4	620
<b>2010</b>	538	320	2	860

Graf 4



Vir: Letna poročila 2009 in 2010

Iz grafa je razvidno povečanje števila pridobljenih pravic do državne štipendije ter povečanje števila obravnavanih zadev med letoma 2009 in 2010

## I.H SOCIALNO VARSTVENE STORITVE

**Socialna preventiva** je namenjena preprečevanju socialnih stisk in težav, obsega pa aktivnosti in pomoč za samopomoč posamezniku, družini in skupinam prebivalstva.

- **Program SOM (Središče otrok in mladostnikov)** - Center na področju socialne preventive v okviru programa SOM (Središče otrok in mladostnikov) nudi psihosocialno pomoč otrokom in mladostnikom, ki so obravnavani na centru, ter otrokom, ki so obravnavani pri svetovalni službi na osnovnih šolah s področja Bežigrada. Program sofinancira Mestna občina Ljubljana. V letu 2010 je bilo v program redno vključenih 15 otrok.
- **Program »Družabništvo s starim človekom«** - Na področju varstva odraslih center izvaja program Družabništvo s starim človekom. Program je namenjen zmanjšanju občutka osamljenosti pri starem človeku, kakovostnejše preživljanje prostega časa in

povečevanju medgeneracijskega sožitja. V letu 2010 je bilo v program vključenih 7 oseb.

- V drugi polovici leta 2010 se je ustanovila **skupina za samopomoč »Jesenski cvet«**, ki jo strokovna delavka centra vodi skupaj s socialno delavko Dnevnega centra za starejše.

**Prva socialna pomoč** obsega pomoč pri prepoznavanju socialnih stisk in težav, oceno možnih rešitev, seznanjanje upravičenca z možnimi socialno varstvenimi storitvami, z obveznostmi, ki sledijo izbiri storitve, ter predstavitev mreže izvajalcev, ki lahko upravičencu nudijo pomoč. Storitve je praviloma enkratna. Po prvem razgovoru se zaključi oziroma napoti k ustreznemu strokovnemu delavcu ali v drugo institucijo zaradi nadaljnje obravnave.

V letu 2010 se je v primerjavi z letom 2009 povečalo število upravičencev, ki prvič poiščejo pomoč na centru, zlasti zaradi materialne stiske oziroma ogroženosti. Razlogi zato so stečaji, izguba zaposlitve zlasti starejše populacije, iztek denarnih nadomestil Zavoda za zaposlovanje, pogoste sporazumne odpovedi, dolgovi. Posledično je naraslo število usmeritev uporabnikov znotraj centra. Veliko število uporabnikov ima zdravstvene težave (težave v duševnem zdravju, invalidnost, kronične bolezni) ter oseb, ki se soočajo s starostnimi težavami. Te osebe izpostavljajo materialno stisko, stanovanjsko stisko, težave v odnosih s svojci, osamljenost. V primerjavi z letom 2009 se je povečalo nudenje informacij preko telefona.

Uporabnike se najpogosteje usmerja v zunanje institucije kot so Zavod za zaposlovanje, Rdeči križ, Karitas, brezplačno pravno pomoč, neprofitne organizacije, zdravstvo, sodišče, JSS MOL.

Na področju zasvojenosti se alkoholike usmerja v AA, Al-anon, Zdravstvene zavode. Zasvojene z drogo pa v programe Projekt človek, Društvo Up, Retro Center.

Na področju PSP za starejše se največ oseb usmerja v institucije, ki nudijo pomoč na domu, največ na ZOD ter Dnevni center aktivnosti za starejše.

V letu 2011 se predvideva porast upravičencev storitve PSP zaradi izteka denarnih nadomestil Zavoda za zaposlovanje in enkratnih pomoči socialno ogroženim. Poleg tega se z uveljavitvijo Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev na področju PSP predvideva povečanje števila upravičencev zaradi dodatnih pravic in večja poraba časa za posredovanje informacij in nudenja pomoči pri izpolnjevanju vlog za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

V letu 2008 je Center za socialno delo Ljubljana Bežigrad začel izvajati prvo socialno pomoč za uporabnike s težavami v družinskih in partnerskih odnosih ter za žrtve in povzročitelje nasilja po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini. V letu 2010 je bilo izvedenih 30 storitev prve socialne pomoči zaradi težav v družinskih in partnerskih odnosih in 19 storitev prve socialne pomoči zaradi nasilja v družini. Uporabnike se večinoma napoti na brezplačno pravno pomoč, v nevladne organizacije, materinske domove, zdravstvene službe, upravne enote.

**Osebna pomoč** je storitev, ki obsega svetovanje, urejanje in vodenje z namenom, da bi posamezniku omogočili razvijanje, dopolnjevanje, ohranjanje ter izboljšanje njegovih socialnih zmožnosti. V primerjavi z letom 2009 je bila realizacija te vrste pomoči v letu 2010 nekoliko nižja, vključeni so bili 3 uporabniki.

Storitev **pomoči družini za dom** obsega strokovno pomoč in svetovanje pri urejanju odnosov med družinskimi člani, strokovno pomoč pri skrbi za otroke, usposabljanje družine za opravljanje njene vsakdanje vloge. Izvaja se na podlagi dogovora in individualnega načrta. V letu 2010 je bilo v storitev vključenih 8 družin.

## II. KRIZNI CENTER ZA MLADE

Krizni center za mlade (v nadaljevanju KCM) je organizacijska enota Centra za socialno delo Ljubljana Bežigrad, s sedežem na Ravbarjevi 11/a v Ljubljani in deluje na podlagi pogodbe o organiziranju in izvajanju nalog regijskega Kriznega centra za mlade.

### II.A VARSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV PRIKRAJŠANIH ZA NORMALNO DRUŽINSKO ŽIVLJENJE Z MOŽNOSTJO KRATKOTRAJNE NAMESTITVE

V letu **2010** je v KCM bivalo **106 otrok in mladostnikov**, katerim smo nudili zaščito, oskrbo in osebno pomoč, prvo socialno pomoč posamezniku v krizi ter svetovanje otrokom, mladostnikom in njihovim družinam.

V primerjavi s številom bivajočih v letu 2009, ko je v KCM-ju bivalo 51 otrok in mladostnikov, to pomeni več kot 100% porast.

Dejavnost KCM zajema poleg varstva otrok in mladostnikov, prikrajšanih za normalno družinsko življenje z možnostjo kratkotrajne namestitve tudi enodnevne obravnave (prva socialna pomoč), informiranje in svetovanje po telefonu ter sodelovanje z institucijami, ki poteka 24 ur dnevno.

Poleg omenjenih bivajočih smo v letu 2010 vodili tudi **13 enodnevnih obravnav** (v letu 2009 26 obravnav), kar pomeni tako prvo socialno pomoč kot svetovanje. Po potrebi smo sodelovali tako z družino kot z institucijami, pomembnimi za rešitev težave.

V letu 2010 smo opravili še:

- **70 svetovalnih razgovorov po telefonu** (v letu 2009 – 101)
- **98 informativnih razgovorov po telefonu** (v letu 2009 – 82)
- **307 različnih sodelovanj z institucijami** (v letu 2009 – 569)

Ta opravila niso povezana z bivajočimi otroki in mladostniki, zato so številke ločene od števil v naslednji tabeli.

#### II.A.1 Pregled bivajočih po mesecih

Mesec	bivajoči	svet.razg. starši, otr.	sod. z inst.	inf.tel. razg.	svet.razg. po tel.	MOL	druge občine
<b>Jan.</b>	<b>10</b>	<b>18</b>	<b>72</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>6</b>	<b>4</b>
<b>Feb.</b>	<b>9</b>	<b>18</b>	<b>38</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
<b>Mar.</b>	<b>16-1</b>	<b>30</b>	<b>95</b>	<b>29</b>	<b>6</b>	<b>11</b>	<b>5</b>
<b>Apr.</b>	<b>11-4</b>	<b>46</b>	<b>78</b>	<b>35</b>	<b>7</b>	<b>6</b>	<b>5</b>
<b>Maj</b>	<b>9-1</b>	<b>29</b>	<b>92</b>	<b>32</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>5</b>
<b>Jun.</b>	<b>8-2</b>	<b>20</b>	<b>44</b>	<b>22</b>	<b>6</b>	<b>7</b>	<b>1</b>
<b>Jul.</b>	<b>10-2</b>	<b>25</b>	<b>37</b>	<b>15</b>	<b>1</b>	<b>5</b>	<b>5</b>
<b>Avg.</b>	<b>10-3</b>	<b>32</b>	<b>52</b>	<b>23</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>7</b>
<b>Sept.</b>	<b>6-3</b>	<b>21</b>	<b>82</b>	<b>7</b>	<b>/</b>	<b>4</b>	<b>2</b>
<b>Okt.</b>	<b>4-2</b>	<b>7</b>	<b>20</b>	<b>6</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>1</b>

<b>Nov.</b>	<b>3</b>	<b>7</b>	<b>10</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>1</b>
<b>Dec.</b>	<b>10-1</b>	<b>40</b>	<b>55</b>	<b>14</b>	<b>10</b>	<b>8</b>	<b>2</b>
<b>Skupaj:</b>	<b>106</b>	<b>163</b>	<b>675</b>	<b>192</b>	<b>43</b>	<b>63</b>	<b>43</b>

Med bivajočimi prvo število pomeni na novo sprejeti, drugo pa bivajoči sprejeti v prejšnjem mesecu. V letu 2010 je bil mesec november najslabše zaseden.

Med 106 bivajočimi so trije mladostniki bivali dvakrat, trije trikrat, en mladostnik pa štirikrat. To pomeni, da so 4 mladostniki poiskali pomoč v KCM več kot enkrat. V teh primerih je šlo v glavnem za preživljanje vikendov, odhod na letovanje in prihod nazaj v KCM ter ponoven sprejem po 21 dneh, ker v 21 dneh ni bilo možno poiskati ustrezne oblike bivanja izven družine, pa tudi za nestrinjanje in nezmožnost mladostnikov z institucionalno obliko bivanja. Poseben primer predstavlja mladostnica, za katero je krajevno pristojen CSD Lj.-Šiška. Gre za mladostnico, ki nima staršev (pokojni) in je čez teden bivala v Dijaškem domu, vikende pa je v skladu z dogovorom s CSD Lj.-Šiška preživljala v KCM. Sedaj je opustila šolanje, ker se je njeno psihično stanje zelo poslabšalo in je že nekaj mesecev vključena v obravnavo na CMZ (Oddelek za mladostnike). Ker oddelek v petek, do nedelje zaprejo, je mladostnica tudi v tem primeru vikende preživljala v KCM. V letu 2010 je v KCM preživela 29 vikendov (sprejem v petek, odpust v nedeljo).

## II.A.2 Kdo jih je napotil v KCM

- SAM-A	12
- CSD	55
- POLICIJSKA POSTAJA	3
- STARŠI	12
- SORODNIKI	1
- INTERVENTNA SLUŽBA	20
- SVETOVALNA SLUŽBA	2
- ZAGOVORNICA	1

**SKUPAJ** **106**

## II.A.3 Starost in spol otrok in mladostnikov, ki so bivali v KCM

	<b>Ž</b>	<b>M</b>
9 let	0	1
10 let	4	0
11 let	2	1
12 let	1	0
13 let	2	4

14 let	16	1
15 let	12	3
16 let	18	1
17 let	30	10

---

<b>SKUPAJ</b>	<b>85</b>	<b>21</b>
---------------	-----------	-----------

*Tudi letos je v KCM bivalo občutno več deklet kot fantov, kar opažamo že nekaj let, ravno tako pa je podobna starost bivajočih v KCM. Največ bivajočih je namreč starih od 14 do 18 let.*

#### **II.A.4 Kam so odšli po bivanju v KCM**

- domov	43
- vzgojni zavod	2
- stanovanjska skupina	4
- UKC	1
- KCM	1
- sorodniki	7
- rejniška družina	9
- CMZ	6
- EKI (CMZ)	1
- šola v naravi, letovanje	3
- Center za tujce	5
- dijaški dom	17
- neznano	5

---

<b>SKUPAJ</b>	<b>104</b>
---------------	------------

*Iz tabele je razvidno, da se je večina otrok in mladostnikov, slaba polovica, vrnila domov, ostali pa večinoma v organizirano institucionalno varstvo. Dva mladostnika še bivata v KCM.*

## II.A.5 Prisotnost po občinah

### **MOL**

<i>Bežigrad</i>	- 3
<i>Center</i>	- 3
<i>Moste</i>	- 6
<i>Šiška</i>	- 35
<i>Vič</i>	- 12
<b>Skupaj</b>	<b>59</b>

---

### **REGIJA**

<i>Domžale</i>	- 6
<i>Grosuplje</i>	- 3
<i>Kamnik</i>	- 7
<b>Skupaj</b>	<b>16</b>

---

### **Druge občine**

<i>Cerknica</i>	- 1
<i>Črnomelj</i>	- 2
<i>Jesenice</i>	- 1
<i>Kočevje</i>	- 2
<i>Koper</i>	- 2
<i>Maribor</i>	- 4
<i>Nova Gorica</i>	- 2
<i>Postojna</i>	- 1
<i>Trbovlje</i>	- 3
<i>Zagorje</i>	- 3
<b>Skupaj</b>	<b>21</b>

---

### **Druge države**

<i>Češka</i>	- 2
<i>Kosovo</i>	- 1
<i>Madžarska</i>	- 1
<i>Romunija</i>	- 6
<b>Skupaj</b>	<b>10</b>

---

*V Republiki Sloveniji deluje sedaj že 9 kriznih centrov za mlade ter Krizni center za otroke v Grosupljem. Največ otrok in mladostnikov je bivalo iz Mestne občine Ljubljana in regije, tem otrokom in mladostnikom je bil prvotno KCM tudi namenjen.*

## II.A.6 Koliko dni so mladostniki bivali v KCM

<b>01 dan</b>	- 5
<b>02 dni</b>	- 22
<b>03 dni</b>	- 24
<b>04 dni</b>	- 5

**05 dni - 7**  
**06 dni - 4**  
**07 dni - 3**  
**08 dni - 6**  
**09 dni - 1**  
**10 dni - 1**  
**11 dni - 4**  
**12 dni - 0**  
**13 dni - 1**  
**14 dni - 4**  
**15 dni - 0**  
**16 dni - 0**  
**17 dni - 0**  
**18 dni - 0**  
**19 dni - 5**  
**20 dni - 4**  
**21 dni - 0**  
**22 dni - 1**  
**23 dni - 1**  
**24 dni - 2**  
**25 dni - 1**  
**28 dni - 1**  
**29 dni - 1**  
**31 dni - 1**  
**32 dni - 1**  
**33 dni - 2**

---

**Skupaj – 106 mladostnikov / 880 dni**

## II.A.7 Kosila v letu 2010

	<i>delovni dan</i>	<i>vikendi</i>	
Januar	31	9	
Februar	15	3	
Marec	73	16	
April	61	14	
Maj	52	14	
Junij	40	5	
Julij	32	7	
Avgust	67	15	
September	41	11	
Oktober	13	6	
November	6	3	
December	35	2	
<b>Skupaj</b>	<b>466</b>	<b>105</b>	<b>571</b>

## II.A.8 Razlogi za bivanje otrok in mladostnikov v KCM

*Pri mlajših otrocih pod 12 let beležimo več fizičnega nasilja. Ponavadi te otroke pripeljejo v KCM strokovne delavke in delavci s pristojnega CSD ali svetovalne službe s šol. Starejši*

*otroci ponavadi poiščejo pomoč sami ali po nasvetu tretje osebe – prijatelj, svetovalna delavka na šoli, razrednik.*

*Razlogi za bivanje otrok pri nas ostajajo enaki kot vsa leta in opravičujejo namen in koncept delovanja KCM.*

*Največkrat gre:*

- *za psihično nasilje staršev nad otroki,*
- *za fizično nasilje staršev nad otroki in posledično umik iz ogrožajočega okolja;*
- *eksperimentiranje z nedovoljenimi drogami,*
- *srečujemo se s sumi spolnih zlorab,*
- *srečujemo se s suicidalnostjo mladostnikov in zdravstvenimi težavami kot je anoreksija,*

*V redkih primerih smo bivanje otroka v KCM podaljšali, predvsem v primerih, ko je pristojni CSD urejal ustrezno namestitvev izven družine, v institucionalno oskrbo ter zaradi počitnic in zapletenosti primera.*

*V vseh primerih obravnavanih otrok v KCM se povezujemo s pristojnimi CSD. Sodelujemo tudi z ostalimi vladnimi in nevladnimi institucijami (šole, policija, društva, zdravstvo), ko ugotovimo nujnost sodelovanja z njimi.*

## **II.B PROJEKT BREZPLAČNA MODRA ŠTEVILKA – TELEFON PETRA KLEPCA**

*Aprila 2006 je bila aktivirana brezplačna modra številka – telefon Petra Klepca, namenjen otrokom, ki doživljajo nasilje. V letu 2010 smo beležili:*

<i>Tihi klici :</i>	<b>765</b> <i>klicev</i>
<i>Neresni klici:</i>	<b>1043</b> <i>klicev</i>
<i>Svetovalni klici:</i>	<b>31</b> <i>klicev</i>
<i>Skupaj</i>	<b>1839</b> <i>klicev</i>

*Pri svetovalnih klicih gre predvsem za klice o slabih ocenah in spolnosti. Še vedno mladi pokličejo na stacionarno tel. št. ko imajo resne težave.*

*Nekoliko se je zmanjšalo število klicev, predvsem svetovalnih, medtem ko je še vedno veliko tihih in neresnih klicev.*

## **II.C DELO S PROSTOVOLJCI**

*Že vsa leta obstoja KCM so nam v veliko pomoč tudi prostovoljke in prostovoljci, ki se odločijo del svojega časa preživeti z našimi otroki in mladostniki. Vključeni smo v Slovensko filantropijo, združenje za promocijo prostovoljstva. Tam bodoči prostovoljci dobijo prvo informacijo o KCM in se nato povežejo z nami.*

*Prostovoljke in prostovoljci so tako študentke in študentje različnih fakultet, pa tudi zaposleni v različnih službah.*

*Prostovoljcem nudimo:*

- *strokovno vodenje in pridobitev izkušenj*
- *vključevanje v interna izobraževanja*

- možnost udeležbe na delavnicah, seminarjih, ki se vsebinsko vežejo na prostovoljno delo
- potrdilo o opravljenem prostovoljnem delu.

Delo poteka tako med tednom, kot med vikendi prazniki in počitnicami.

Področje dela prostovoljk in prostovoljcev:

- druženje z otroki, mladostniki
- individualni pogovori
- družabništvo
- učna pomoč
- delo, ki je vezano na preživljanje prostega časa v naravi, v kulturnih ustanovah ter na športnih objektih.

## II.D OSTALE AKTIVNOSTI KRIZNEGA CENTRA ZA MLADE

Redno sodelujemo na strokovnih svetih matičnega CSD. Prav tako se redno udeležujemo Aktiva na področju mladostnikov, Aktiva krizni centrov za mlade ter na aktivih in sestankih regijske koordinatorice za obravnavo nasilja.

Izvedli smo številne predstavitve o delovanju Kriznega centra za mlade v Ljubljani tako vladnim kot nevladnim organizacijam, študentom, pripravnikom, strokovnim delavcem, gostom iz tujine:

- *Produksijska šola*
- *Pediatrična klinika – zdravniki specializanti pediatrije*
- *Pedagoška fakulteta*
- *Fakulteta za socialno delo*
- *Gostje iz Turčije in Izraela – CIF*
- *Gimnazija Poljane-Ljubljana*
- *Delegacija iz Srbije*
- *KCM Nova Gorica*
- *Študenti iz Španije*
- *Visoka zdravstvena šola*
- *pripravnica CSD Lj.-Bež*
- *delegacija iz Makedonije (MNZ, MDDSZ, UN)*

Pri svojem delu se srečujemo z viškom ur, predvsem nastane problem, ko želimo koristiti letni dopust in je nekdo od strokovnih delavk-cev v bolniškem staležu.

## III. CENTRALNA ENOTA ZA STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKE PREJEMKE

### III.A. SPLOŠNO O CENTRALNI ENOTI ZA STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKE PREJEMKE

Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke (v nadaljevanju CE) je notranja organizacijska enota Centra za socialno delo Ljubljana Bežigrad (v nadaljevanju CSD Ljubljana Bežigrad). Oblikovana je bila v drugi polovici leta 2002. Njene naloge so bile

določene z Odlokom o spremembah in dopolnitvah odloka o preoblikovanju CSD Ljubljana Bežigrad v javni socialno varstveni zavod. Od svoje ustanovitve deluje v poslovnih prostorih na Livarski 1, Ljubljana, ki se nahajajo izven poslovnih prostorov sedeža CSD Ljubljana Bežigrad.

### **III.A.1 Zaposleni**

Struktura zaposlenih uslužbencev CSD Ljubljana Bežigrad na dan 31.12.2010, ki opravljajo dela in naloge na CE:

1. pravnica - vodja CE,
2. pisarniški referent,
3. pravnica,
4. pravnica,
5. pravnica,
6. sistemski administrator

Spremembe v poročevalnem obdobju na CE:

- 30.04.2010 - odhod pravnice
- 26.04.2010 - vrnitev pravnice iz starševskega dopusta
- 05.08.2010 - vrnitev vodje CE iz starševskega dopusta
- 03.07.2010 - odhod pravnice -pripravnice
- 01.11.2010 - zaposlitev pravnice za nedoločen čas

Zaposleni, ki delo opravljajo na CE, so sodelovali na delovnih sestankih na MDDSZ (pretežno na Službi za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve in Direktoratu za družino). Sodelovanje in udeležba je bila dogovorjena in usklajevana sproti med MDDSZ in CE.

Vodja CE je vključena v delovno skupino za koordinacijo sistemov socialne varnosti pri MDDSZ, Služba za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve, v okviru katere se redno udeležuje sklicanih sestankov. Prav tako sta v tehnično skupino EESSI imenovana vodja CE in informatik. V letošnjem letu je bilo veliko medsebojnega sodelovanja in vloženega dela na tem področju, saj je z mesecem majem 2010 stopila v veljavo nova Uredba (ES) št. 883/2004, ki je nadomestila staro Uredbo (EGS) št. 1408/71. S strani CE so bile dane pripombe tako na posamezne obrazce in samo Uredbo, kot tudi na vsako noto posameznih držav članic EU, ki se dotika vprašanj družinskih dajatev in pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo.

### **III.B DEJAVNOST CENTRALNE ENOTE ZA STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKE PREJEMKE**

Z Odlokom o spremembah in dopolnitvah Odloka o preoblikovanju CSD Ljubljana Bežigrad v javni socialno varstveni zavod z dne 23.12.2010 se je spremenil člen, ki govori o nalogah CE. CE ima naslednje naloge:

1. odloča na prvi stopnji v zvezi s pravicami državljanov Evropske unije iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov v skladu s pooblastilom ministra, pristojnega za družino;
2. sodeluje pri dograditvi informatizacije CSD in izdeluje analize;
3. kontrolira podatke v informacijskem sistemu v zvezi z odločanjem po prvi alineji tega odstavka, opozarja na nepravilnosti in pripravlja statistična poročila.

V letu 2010 je CE dobila dodatno nalogo izvajanja svoje dejavnosti, in sicer tudi v primerih, nastalih na podlagi bilateralnih sporazumov. Na 72. kolegiju ministra dne 13.09.2010 je bilo pod **AD 6. 6-1/2010 sprejeto**: Kolegij ministra je v povezavi z imenovanjem organa za zvezo za področje starševskega varstva in družinskih prejemkov v **bilateralnih sporazumih** o socialnem zavarovanju potrdil naslednje. Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke, CSD Ljubljana Bežigrad bo izvajala svojo dejavnost tudi v primerih, nastalih na podlagi bilateralnih sporazumov. V bilateralnih sporazumih, ki se bodo sklepali v prihodnje, se Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke, CSD Ljubljana Bežigrad, predvidi kot **organ za zvezo za področje starševstva in družinskih prejemkov**. Za že sklenjene bilateralne sporazume, ki se popravljajo ali se bodo popravljali, Slovenija predlaga, da se kot organ za zvezo za področje starševstva in družinskih prejemkov navede Centralna enota za starševsko varstvo in družinske prejemke, CSD Ljubljana Bežigrad. O vseh aktivnostih v povezavi z omenjenim imenovanjem mora služba za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve redno seznanjati tudi strokovni sodelavki na direktoratu za družino. (Nosilec: služba za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve).

CE je v letu 2010 izvajala zgoraj navedene naloge. Obseg izvajanja posamezne naloge je bil različen, nekatere so bile v določenem obdobju intenzivnejše, bolj poudarjene kot druge. Na to vplivajo spremembe v zakonodaji, gibanje števila zaposlenih v drugih državah članicah EU.

V letu 2010 je bilo največ dela vloženega na področju izplačila razlik za izvozljive družinske dajatve skladno z Uredbo št. 1408/71. Razlike so se izplačale v mesecu aprilu in oktobru. Skupno število izdanih odločb je bilo **172**.

Ker je s 01.05.2010 stopila v veljavo nova koordinacijska uredba, Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti (v nadaljevanju Uredba (ES) št. 883/2004) ter izvedbena uredba, Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (v nadaljevanju Uredba (ES) št. 987/09), smo na CE v zvezi z izvajanjem novih uredb prilagodili vodenje postopkov in vsebino osnutkov odločb.

### **III.B.1 Odločanje o pravicah državljanov EU iz zavarovanja za starševsko varstvo in o družinskih prejemkih**

Na podlagi pooblastila ministra št. 025-001/03 z dne 17.12.2002, izdanega Centru za socialno delo Ljubljana Bežigrad, CE od 01.05.2004 dalje, po vstopu Republike Slovenije v EU, opravlja naloge v zvezi z odločanjem o pravicah državljanov Evropske unije iz zavarovanja za starševsko varstvo in pravicah do družinskih prejemkov na prvi stopnji, skladno z Zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih in Uredbo (EGS) št. 1408/71, 574/72 in tudi 859/03. Slednja širi veljavnost Uredbe (EGS) št. 1408/71 na državljane tretjih držav.

S 01.05.2010 se o pravicah iz zavarovanja za starševsko varstvo in o pravicah do družinskih prejemkov (samo za državljane EU) odloča skladno z Uredbo (ES) št. 883/2004 in Uredbo (ES) št. 987/2009.

V sklop te naloge sodi:

- vodenje upravnih postopkov in odločanje o pravicah do družinskih prejemkov in o pravicah iz zavarovanja za starševsko varstvo za državljane EU,
- izdajanje potrdil iz uradne evidence na predpisanem obrazcu E 411,
- pridobivanje podatkov na obrazcih E 407, E 404, E 402, E401, E 104 in E 001 od pristojnih institucij v RS in posredovanje le-teh pristojnim nosilcem za izplačilo družinskih dajatev v drugih državah članicah EU oziroma strankam,

- posredovanje informacij strankam glede postopka pridobivanja in potrjevanja obrazcev serije E 400 in glede uveljavljanja pravic,
- sodelovanje s pristojnimi nosilci v drugih državah članicah,
- vodenje evidenc.

### **III.B.1.1 Vodenje upravnih postopkov in odločanje o pravicah**

CE je v času od 01.01.2010 do 31.12.2010 prejela skupaj **541** zahtev - vlog in sicer za:

- otroški dodatek
- dodatek za veliko družino
- starševski dodatek
- starševski dopust in nadomestilo (porodniški dopust, porodniško nadomestilo, dopust za nego in varstvo otroka, nadomestilo za nego in varstvo otroka, očetovski dopust, očetovsko nadomestilo)

CE je v času od 01.01.2010 do 31.12.2010 izdala **9** odločb po uradni dolžnosti.

### **NOVE KOORDINACIJSKE UREDBE (ES) št. 883/2004, (ES) št. 987/2009 in (ES) št. 1231/2010**

S 01.05.2010 je stopila v veljavo nova koordinacijska uredba, Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o koordinaciji sistemov socialne varnosti (v nadaljevanju Uredba (ES) št. 883/2004) ter izvedbena uredba Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti, ki za državljane EU nadomešča Uredbo (EGS) št. 1408/71 ter njeno izvedbeno Uredbo (EGS) št. 574/72 (v nadaljevanju Uredba (ES) št. 987/2009).

Nova temeljna Uredba in njena izvedbena Uredba veljata za državljane EU in državljane tretjih držav, kar je urejeno v Uredbi (ES) št. 1231/2010 Evropskega parlamenta in sveta o razširitvi uporabe uredb (ES) št. 883/2004 in (ES) št. 987/2009 na državljane tretjih držav, za katere se navedeni uredbi ne uporabljata le na podlagi njihovega državljanstva.

Za ostali evropski gospodarski prostor (Norveška, Islandija, Lihtenštajn), in Švico ostajajo v veljavi Uredba (EGS) št. 1408/71, Uredba (EGS) št. 574/72 ter Uredba (EGS) št. 859/03.

V začetku leta je CE aktivno sodelovala z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Službo za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve glede pričetka uporabe in izvajanja novih koordinacijskih uredb.

Vsebinsko nova Uredba na področju družinskih dajatev in starševskega varstva ne prinaša bistvenih novosti in sprememb. Na področju družinskih dajatev je z novo uredbo razširjena osebna veljavnost. Upravičenost do družinskih dajatev ni več vezana le na zaposleno oz. samozaposleno osebo. V 67. členu se veljavnost širi na vse osebe, tudi na brezposelne in upokojene osebe.

V primeru prekrivanja dajatev nova uredba določa prednostna pravila. Kadar se v istem obdobju, za iste družinske člane dajatve dodeljujejo po zakonodaji več kot ene države članice, se uporabljajo prednostna pravila glede na pravice, ki izhajajo iz dejavnosti zaposlene/samozaposlene osebe, pravice iz prejemanja pokojnine in pravice, ki so pridobljene na podlagi stalnega prebivališča.

## **PRIPRAVA PREDLOGA ZA VNOS UREDBE (ES) ŠT. 883/2004 V ISCS D SISTEM, SKLOP SD/SN ter OTROŠKI DODATEK**

Zaradi pričetka uporabe Uredbe (ES) št. 883/2004 so v sistemu ISCS D, sklop SD/SN, potrebne spremembe pri odločanju o pravici do očetovskega dopusta in očetovskega nadomestila, pri odločanju o pravici do porodniškega dopusta in porodniškega nadomestila ter pri dopustu in nadomestilu za nego in varstvo otroka.

CE je v maju 2010 pripravila predlog vnosa Uredbe (ES) št. 883/2004 v sistem ISCS D, sklop SD/SN.

Ker se Uredba (ES) št. 883/2004 uporablja le za državljane EU, medtem ko za Evropski gospodarski prostor (Norveška, Islandija, Lihtenštajn), Švico in državljane tretjih držav ostaja v veljavi Uredba (EGS) št. 1408/71, je CE predlagala, da se sistem ISCS D, sklop SD/SN, dopolni v smislu, da se bo Uredba (EGS) št. 1408/71 oziroma Uredba (ES) št. 883/2004 določila na podlagi državljanstva vlagatelja.

V sklopu Otroški dodatek do sedaj ni bil mogoč izpis odločbe, ki bi vsebovala Uredbo, in v samem sklopu tudi ni bilo mogoče izpisati negativne odločbe zaradi primarne nepristojnosti RS. V ta namen je CE v dogovoru z MDDSZ pripravila vzorce odločb in jih posredovala RAIS-u.

V zvezi z vnosom nove uredbe v ISCS D sistem in vnosom novih vzorcem odločb potekajo sestanki z MDDSZ in RAIS-om.

## **IZPLAČEVANJE NA TUJ TRR in POVRAČILA MED DRŽAVAMI**

### **1. Nakazila na tuj TRR**

V Sloveniji je potrebno urediti možnost nakazovanja dajatev na tuje TRR. Možnost vnosa tujih bančnih računov je potrebno vzpostaviti v ISCS D sistemu. 88. člen Uredbe (EGS) št. 1408/71 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo znotraj Skupnosti namreč v členu »**Nakazila denarnih zneskov, izplačljivih po tej uredbi, iz ene države članice v drugo**« govori, da kadar to pride v poštev, se nakazila denarja, ki jih je treba opraviti v skladu s to uredbo, izvedejo v skladu z ustreznimi sporazumi, ki veljajo med državama članicama v času nakazila. Kadar med dvema državama članicama takega sporazuma ni, pristojni organi v omenjenih državah oziroma organi, odgovorni za mednarodna plačila, sporazumno določijo ukrepe, ki so potrebni za izvedbo teh nakazil.

V zvezi z nakazovanjem družinskih dajatev na tuje račune je CE (pristojni nosilec za izvajanje starševskega varstva in družinskih dajatev skladno z uredbama o koordinaciji sistemov socialne varnosti) do sedaj upravičence zaprosila, da (ponovno) odprejo bančni račun v Sloveniji z namenom prejema družinskih dajatev. Informacijski sistem ISCS D namreč ne omogoča, da bi se nakazilo izvedlo na tuj račun, kar pa ni skladno s pravili EU. Z namenom ureditve situacije je bilo sprejeto, da se trenutne primere obdela ročno.

Vzpostavitev avtomatskega sistema v prihodnje ni smotrna, zato bo vzpostavljen sistem, kot je že v veljavi za vojne veterane. Pristojni in vpleteni organi so se povezali (CE, RAIS, MDDSZ), da se vzpostavi sistem, ki bo omogočal pripravo seznama na CE, ki se bo nato v nadaljevanju obdelal in izplačal na MDDSZ.

### **2. Povračila med pristojnimi nosilci drugih držav članic EU**

Vse več držav članic (DČ) zahteva povračilo preveč oz. narobe izplačanih družinskih dajatev od CE kot pristojnega nosilca. V preteklih letih se je namreč dogajalo, da so države članice izplačevale družinske dajatve kot primarno pristojne, čeprav so bile le sekundarno pristojne (za izplačilo razlike). Ker lahko v skladu z Uredbo (EGS) št. 574/72 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe (EGS) št. 1408/71 in Uredbo (ES) št. 987/09 Evropskega parlamenta in

Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 države članice zahtevajo povračilo neupravičeno izplačanih dajatev, je potrebno vzpostaviti sistem, ki bo omogočal nakazovanje in sprejemanje preplačil na evropski ravni, kar izhaja iz 111. člena (drugi in tretji odstavek) Uredbe (EGS) 574/72 »**Povračilo neupravičeno izplačanih dajatev nosilcu socialne varnosti in terjatve ustanov, ki nudijo denarno pomoč**« ter 72. člen (prvi odstavek) Uredbe (ES) 987/2009 »**Neupravičeno izplačane dajatve**«.

Glede upravičenosti do družinskih dajatev obstojijo različne situacije, ki se tekom časa tudi spreminjajo in s tem se spreminja tudi pristojnost (primarna ali sekundarna) držav za izplačevanje družinskih dajatev. Iz tega razloga prihaja do primerov, ko prva država članica od druge države zahteva povračilo zneskov, ki jih je izplačala upravičencu, čeprav je bila pristojna druga država. Pojavili so se že primeri, ko npr. HU in SK od naše države zahtevata vračilo preplačanih zneskov, prav tako na naši strani vemo za primere, ko bi bila SI upravičena do povračila.

Dogovorjeno je bilo, da bo povračilo preplačila drugim državam potekalo na enak način kot je bilo dogovorjeno za izplačila družinskih prejemkov na tuje račune. CE bo pripravila seznam, ki se bo obdelal na MDDSZ. Izplačila se bodo izvajala dvakrat letno, kar bo praksa tudi za povračilo preplačanih zneskov. V primeru pritiska več držav se bo razmislilo o možnostih povračila večkrat letno.

CE mora glede na svoje podatke ugotovi tudi primere, ko Slovenija lahko zahteva vračilo preplačanih zneskov in tako tudi postopa. Denar se bo stekel v proračun. CE bo glede na razpoložljivo dokumentacijo od držav članic zahtevala povračilo neupravičeno izplačanih zneskov. Ker je to obsežen projekt, ga bo CE izvajala postopoma glede na kadrovske zmogljivosti.

### ***III.B.1.2 Izmenjava in posredovanje informacij na obrazcih serije E 400, obrazcu E 001 ter obrazcu E 104.***

Obsega posredovanje informacij strankam na delu v tujini, referentom na centrih za socialno delo, pristojnim nosilcem za izplačilo družinskih dajatev v drugih državah članicah EU in delodajalcem, glede postopka pridobivanja in potrjevanja obrazcev serije E 400, zaradi uveljavljanja pravic do družinskih dajatev (najpogosteje je to otroški dodatek) v državi zaposlitve, kakor tudi glede uveljavljanja posameznih pravic po ZSDP v RS. Pretežno gre za telefonsko posredovanje informacij, nekaj jih je tudi v pisni obliki (zajeta so v nadaljevanju poročila, ki se nanaša na vprašanja in odgovore, del informacij pa je posredovanih tudi strankam osebno na CE).

Poleg izdaje potrdil na predpisanih obrazcih E 411 (glej naslednjo točko poročila), CE sodeluje tudi pri izmenjavi podatkov oziroma pridobivanju potrdil na ostalih obrazcih serije E 400, obrazcu E 001 ter obrazcu E 104. CE kot pristojni nosilec za družinske dajatve v RS je dolžna nuditi pomoč pri pridobivanju potrdil na predpisanih obrazcih ne glede na to, da izdaja potrdil na teh obrazcih ni v njeni pristojnosti, saj ne vodi uradne evidence o dejstvih, ki se zahtevajo na teh potrdilih. Kadar to zahteva stranka oziroma pristojni nosilec v drugi državi članici EU zaradi uveljavljanja pravic do družinskih prejemkov oziroma dajatev za materinstvo v drugih državah članicah oziroma ko sama CE potrebuje ustrezne podatke za odločanje o pravici, mora CE poskrbeti za pridobivanje oziroma izmenjavo podatkov tudi na naslednjih obrazcih:

- **obrazec E 401** – Potrdilo o sestavi družine za dodelitev družinskih dajatev,
- **obrazec E 404** – Zdravniško potrdilo za dodelitev družinskih dajatev,
- **obrazec E 407** – Zdravniško potrdilo za dodelitev posebnih družinskih dajatev ali povečanih družinskih dajatev za telesno ovirane in duševno motene otroke,
- **obrazec E 402** – Potrdilo o nadaljevanju študija za dodelitev družinskih dajatev,

- **obrazec E 001** – Zahtevek za posredovanje informacij na podlagi 84. člena Uredbe 1408/71,
- **obrazec E 104** – Potrdilo o seštevanju zavarovalnih dob, dob zaposlitve ali dob prebivanja.

### **III.B.1.3 Opravljanje materialnih dejanj po javnem pooblastilu - Izdaja potrdil iz uradne evidence na obrazcu E 411**

Naloga obsega:

- sprejem zahtevkov za informacije o upravičenosti do družinskih dajatev v državi članici, kjer imajo družinski člani prebivališče na obrazcu E 411, neposredno od strank (zagotavljanje v času uradnih ur ali po pošti),
- preverjanje na ZZZS (e-poizvedbe), s katerimi se pridobi zavarovalno podlago partnerja osebe, zaposlene v drugi državi članici EU, na podlagi katere se določi primarna ali sekundarna pristojnost Slovenije za izplačilo družinskih dajatev,
- priprava dopisov strankam, pristojnim nosilcem v drugih državah članicah,
- postopek potrjevanja oziroma izdaje potrdil na obrazcu E 411,
- vodenje evidence (program OPIS),
- administrativna opravila (sprejem in odprava pošte, vodenje rokovnika, fotokopiranje seznamov in izdanih potrdil, vodenje tekoče zbirke dokumentarnega gradiva...),
- posredovanje informacij (pisnih in po telefonu) strankam glede izpolnjevanja zahtevka za izdajo potrdila, načina pridobivanja potrdila E 411.

### **ŠTEVILO POTRJENIH OBRAZCEV E 411 V LETU 2010**

V letu 2010 je bilo **potrjenih 4.200 potrdil na obrazcu E 411** (vir podatkov so mesečna poročila o delu). Število rešenih zahtev v letu 2010 je višje od števila evidentiranih novih zadev v letu 2010 zaradi rešitve zahtev, ki so bile evidentirane ob koncu leta 2009 in prenesene v leto 2010 in zato, ker nekateri vlagatelji v posameznem obdobju vložijo zahtevo za izdajo E 411 večkrat. Število izdanih potrdil je glede na število evidentiranih novih zadev oziroma vloženih zahtev tudi višje, saj je v mnogih primerih istemu prosilcu (stranka ali pristojni nosilec v drugi državi članici) potrebno izdati dve, tri ali štiri potrdila za isto ali različno obdobje.

### **NAMEN OBRAZCA E 411**

Obrazec E 411 je ena od prilog k vlogi za uveljavitev pravice do družinskih dajatev v državi članici EU, v kateri je zaposlen eden od staršev, njegovi družinski člani pa imajo prebivališče v Republiki Sloveniji. Z njim se pristojnemu nosilcu za izplačilo družinskih dajatev v državi zaposlitve posredujejo informacije o upravičenosti do družinskih dajatev v državi prebivališča družinskih članov, obdobje prejemanja in višina družinskih dajatev ali informacije, da niso upravičeni do družinskih dajatev in zakaj ne, ali informacije, da zahteva za uveljavitev družinskih dajatev v državi prebivališča družinskih članov ni bila vložena. Obrazec E 411 se pretežno izdaja za potrebe uveljavljanja pravice do otroškega dodatka oziroma razlike v drugi državi članici EU, zato se na obrazec vpisujejo tudi podatki o pravici do otroškega dodatka, dodatka za veliko družino, starševskega dodatka in dodatka za nego otroka v RS.

Potrdila E 411 so izdana pretežno na zahtevo stranke, manj pa na zahtevo pristojnega nosilca v drugi državi članici. Število vloženih zahtev po pošti je še vedno večje kot število osebno vloženih zahtev.

Izdaja potrdil je zamudna, saj se vsi podatki v potrdila vpisujejo ročno iz IS CSD sistema (izdaja potrdil ni podprta v ISCS sistem, s tem pa tudi ni vzpostavljena evidenca izdanih potrdil).

Evidenca vlagateljev zahtev za izdajo E 411 je deloma vodena računalniško (s pomočjo programa OPIS – evidenca sprejemne pisarne), deloma pa ročno (mesečna poročila o delu).

## **IZPIS DRUŽINSKIH DAJATEV V ISCS**

Za potrebe obrazca E411 je v programiranju Izpis prejemkov družinskih dajatev iz sistema ISCS razdeljen po: pravicah, obdobju in družini. Izpis bomo uporabljali kot prilogo k obrazcu E 411, s tem bomo imeli manj ročnega dela.

Trenutno naj bi izpis vseboval družinske prejemke po družini, saj je iz obstoječega sistema nemogoče izpisati razdelitev družinskih prejemkov po otrocih. Z uveljavitvijo Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, kjer je predvidena razdelitev po otrocih, pa bo potrebno izpis še dodatno nadgraditi, da bo mogoča razdelitev družinskih prejemkov tudi po otrocih.

## **PROJEKT EESSI.SI**

Namen projekta EESSI.SI je vključitev slovenskih institucij socialne varnosti v elektronsko izmenjavo podatkov z institucijami drugih držav članic, ki se načrtuje in vzpostavlja znotraj krovne evropske potrebne infrastrukture Skupnosti, to je EESSI (elektronske izmenjave informacij socialne varnosti).

S tem bodo zagotovljene informacijske podlage za implementacijo Uredbe (ES) št. 883/2004 in Uredbe (ES) št. 987/2009.

Nova izvedbena uredba v uvodnih določbah (gl. tč. 2 in 3) poudarja, da je učinkovitejše in tesnejše sodelovanje nosilcev socialne varnosti bistveno za zagotavljanje tega, da so pravice oseb iz Uredbe (ES) št. 883/2004 izpolnjene kar najhitreje in pod najboljšimi pogoji. Navaja tudi, da so elektronska sredstva sporočanja priročna za hitro in zanesljivo izmenjavo podatkov med nosilci v državah članicah. Zaradi elektronske obdelave podatkov bi morali biti postopki za zadevne osebe hitrejši. Te osebe bi morale biti poleg tega deležne vseh jamstev, ki jih predvidevajo določbe Skupnosti o varstvu fizičnih oseb pri obdelavi in prostem pretoku osebnih podatkov.

Poglavje II Uredbe (ES) št. 987/2009 se nanaša na določbe o sodelovanju in izmenjavi podatkov, ki v 2. odstavku 4. člena določa, da se podatki med nosilci ali organi za zvezo prenašajo po elektronski poti, neposredno ali posredno prek dostopnih točk, v skupnem varnem okviru, ki lahko zagotovi zaupnost in varstvo izmenjave podatkov.

Z implementacijo novih uredb se torej spreminja tudi poslovanje nosilcev socialnih zavarovanj, ki so doslej poslovali na podlagi papirnih obrazcev serije E in na podlagi slednjih so tudi zavarovanci držav članic uveljavljali svoje pravice. Z uveljavitvijo novih uredb se bodo torej ti obrazci nadomestili z elektronsko izmenjavo podatkov.

Glede na to, da vse države članice nimajo enakih tehničnih možnosti, lahko vsaka država članica, skladno s 1. odstavkom 95. člena Uredbe (ES) št. 987/2009, uveljavlja prehodno obdobje za elektronsko izmenjavo podatkov, kot je določeno v členu 4(2) izvedbene uredbe. Prehodno obdobje ni daljše od 24 mesecev od dneva začetka veljavnosti izvedbene uredbe.

Namenski cilj projekta EESSI je, da nosilci socialnega zavarovanja, ki delajo na področju socialne varnosti pri svojem poslovanju z nosilci v drugih državah članicah pri izmenjavi podatkov, zamenjajo papirni sistem z elektronskim poslovanjem, v ta namen pa bo potrebna izgradnja in vključitev v projekt EESSI, s čimer bo:

- hitrejša izmenjava podatkov s partnerji v drugih državah članicah Evropske unije;
- strankam olajšano uveljavljanje pravic v tujini;
- zmanjšano število goljufij;
- avtomatizirano izračunavanje statistike;
- zmanjšanje administrativnih stroškov;
- povečanje učinkovitosti.

Prenehala se bo izdaja papirnih obrazcev serije E, ki se bodo nadomestili s papirnimi SED-i ali pa SED-i v spletnem vmesniku.

Trenutno SED-i še niso pripravljene, zato na CE še vedno uporabljamo stare E obrazce.

S strani Službe za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve smo v pregled prejeli dopolnitve SED-ov. Opozorili smo tako na vsebinske kot tudi na tehnične pomanjkljivosti.

### **SPLETNA APLIKACIJA WEBIC**

Na CE načrtujemo uporabo predpripravljene spletne aplikacije WEBIC, ki bo nadomestila klasično pošto kot kanal za prejemanje in odpošiljanje SED-ov.

Program WEBIC bo potrebno implementirati v nacionalni sistem vsem tistim, ki ne bodo razvili svojega sistema. Spletna aplikacija WEBIC, ki jo je programiral SIEMENS, je trenutno v fazi testiranja. Testiralo ga bo 6 držav, in sicer: Nizozemska, Italija, Avstrija, Nemčija, Finska in Bolgarija.

Vodja CE se je udeležila usposabljanja za uporabo spletne aplikacije WEBIC v Bruslju.

### **SIMULACIJA OD ZA POTREBE OBRAZCA E 411**

CE je prilagala tabele z višinami otroških dodatkov obrazcem E 411, kadar stranke v Sloveniji niso vložile vloge za uveljavitev otroškega dodatka, čeprav je bila Slovenija primarno pristojna država. Problem se je pojavil pri slovenskih državljanih, zaposlenih v nekaterih drugih državah EU, saj te države ne upoštevajo več priloženih tabel, ampak zahtevajo konkretne zneske, sicer bi bile vloge vlagateljev zavržene. Centralna enota v primerih, ko tuji nosilec za konkretno stranko zahteva navedbo konkretnih zneskov, stranke z dopisom pozove, da sporočijo relevantne dohodke in predložijo druga potrebna dokazila (ki so sicer potrebna pri odločanju o pravici do otroškega dodatka), pri tem pa navede, da v kolikor tega ne bodo storile v določenem roku, izračun ne bo mogoč, zaradi česar bo obrazcem priložena le splošna tabela, na podlagi katere jim organi drugih držav članic EU ne bodo izplačali pripadajočih dajatev. Pozivu je priložen obrazec, ki ga je CE pripravila v ta namen. Ker simulacija v sistemu ISCSO ni podprta, jo izvajamo ročno. V prvi polovici leta 2010 smo na CE izvedli 27 simulacij izračuna otroškega dodatka.

### **IZPOLNJEVANJE OBRAZCA E 411 V PRIMERU RAZPADA IZVENZAKONSKE SKUPNOSTI**

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – UPB 1, 101/07 – Odl. US, 122/07 – Odl. US) v 12. členu določa, da ima dalj časa trajajoča življenjska skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze, zanj enake pravne posledice po tem zakonu, kot če bi sklenila zakonsko zvezo, če ni bilo razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna; na drugih področjih pa ima taka skupnost pravne posledice, če zakon tako določa. Če je odločitev o pravici ali dolžnosti odvisna od vprašanja obstoja življenjske skupnosti iz prejšnjega odstavka, se o tem vprašanju odloči v postopku za ugotovitev te pravice ali dolžnosti. Odločitev o tem vprašanju ima pravni učinek samo v stvari, v kateri je bilo to vprašanje rešeno.

Ker zunajzakonska skupnost ni pravno registrirana skupnost, zakon ne določa posebnega dokazila o njenem obstoju. Če je odločitev o pravici ali dolžnosti odvisna od vprašanja obstoja zunajzakonske skupnosti, se o tem vprašanju odloči v postopku za ugotovitev te pravice in dolžnosti kot o predhodnem vprašanju s pravnim učinkom le v tej stvari. Ker v primeru izpolnjevanja obrazca E411 ne gre za odločitev o pravici ali dolžnosti v smislu zgoraj navedenega, temveč za izpolnitev obrazca, MDDSZ meni, da zadostuje, da se od očeta in matere mld. otroka pridobi izjavo o tem, ali med njima obstoji zunajzakonska skupnost ali ne.

## **SPREMEMBA NEKATERIH ZAVAROVALNIH PODLAG - upokojenci**

Upokojenci so po 67. členu Uredbe 883/2004, ki se uporablja od 01.05.2010 dalje, upravičeni do družinskih dajatev v skladu z zakonodajo države članice, ki je pristojna za njihovo pokojnino, saj je jasno določeno, da je pristojna tista država, ki izplačuje pokojnino in se jih tako obravnava kot zaposlene osebe. Tako se vse upokojece razen upokojencev, ki so na zavarovalni podlagi 62 in 59, šteje za zaposlene osebe.

### **III.B.2 Informiranje CSD in občanov o izvajanju pravic po ZSDP**

Z letom 2010 CE v dogovoru z MDDSZ ne odgovarja več na pisna vprašanja, ki se nanašajo na izvajanje pravic po ZSDP. Na ta vprašanja odgovarja MDDSZ.

CE posreduje informacije ter odgovarja na vprašanja le glede izvajanja Uredb.

Informiranje občanov obsega:

- posredovanje informacij, pojasnil CSD in občanom po telefonu ali osebno ali v pisni obliki kot odgovori na njihova vprašanja v zvezi z izvajanjem Uredb,
- pripravo predlogov odgovorov oziroma pojasnil na vprašanja občanov, CSD-jev ter MDDSZ-ja v zvezi z izvajanjem Uredb,
- posredovanje odgovorov na tehnična vprašanja v zvezi z uporabo informacijskega sistema ISCSD,
- vodenje evidence prejetih in odposlanih vprašanj.

Naloga se nanaša na posredovanje informacij, pojasnil oziroma odgovorov v zvezi z vsebinskimi vprašanji, vezanimi na področje pravic po ZSDP in Uredbah in deloma tudi na pomoč centrom pri reševanju tehničnih vprašanj vezanih na uporabo ISCSD sistema v delu, ki podpira pravice po ZSDP.

Stanje vprašanj oziroma odgovorov je prikazano v tabeli 1. Upoštevajoč evidenco je bilo od 1.1.2010 do 31.12.2010 na CE prejetih skupaj 25 vprašanj. Realizirana so bila vsa vprašanja oz. odgovori.

Tabela št. 1: Število vprašanj, prejetih na CE in realiziranih odgovorov, glede na spraševalca, v obdobju od 1.1.2010 do 31.12.2010

Vprašanja/odgovori	Vprašanja v letu 2010	Nerealizirani odgovori
Občanov na CE	19	-
Centrov in institucij na CE	6	-
<b>SKUPAJ (A)</b>	25	-

### **DOPOLNITEV SPLETNE STRANI CSD LJUBLJANA BEŽIGRAD**

Spletna stran CSD Ljubljana Bežigrad zagotavlja dodatno možnost dostopa do obrazcev serije E 411, saj lahko stranka sama izpiše potrebne obrazce, jih izpolni in posreduje na CE oziroma drugemu pristojnemu organu (šola, upravne enote...). Na spletni strani smo dodali zraven napisa Centralna enota - pripis EU, saj je bilo prej za veliko strank zavajajoče. Ne glede na to dodatno možnost, pa število posredovanih telefonskih informacij ne upada (najpogosteje zastavljena vprašanja strank se nanašajo na posredovanje informacij o našem naslovu, roku izdaje potrdila, naboru podatkov, ki jih morajo vpisati v zahtevo na E 411, uradnih urah...).

Na spletno stran smo s 01.05.2010 vnesli Uredbo (ES) št. 883/2004, ki za državljane EU nadomešča Uredbo (EGS) št. 1408/71, ter omogočili dostop do njene vsebine.

### III.B.3 Naloge v zvezi z dograditvijo, delovanjem in kontrolo podatkov v ISCS

Tabela št. 2: Število izdanih paketov SD-PRO po vrsti paketa in število vseh skupaj izdanih paketov v letu 2010:

A	B	C	D	STARA	E	Skupaj
108	58	0	0	0	987	1153

Tabela št. 3: Število posegov na elektronskih predalih po kategorijah v letu 2010:

	Dodani	Izbrisani	Sprememba gesla	Sprememba e-naslova	Sprememba imena oz. priimka	Sprememba CSD
Število predalov	136	76	43	1	8	4

### III.B.4 Druge naloge oziroma dejavnosti CE

- Vodenje prejete in oddane pošte v programu OPIS in vodenje ter vzdrževanje tekoče zbirke dokumentarnega gradiva (nalogo opravlja tajnica na CE). Redno vzdrževanje programa OPIS98 (naloge informatika) obsega:
  - opravljanje rednih nadgradenj programa,
  - vzdrževanje baze.
- Vzdrževanje elektronskega predala [gpcsd.ce@gov.si](mailto:gpcsd.ce@gov.si) – zaradi omejenega prostora na strežniku, ki se nahaja na MJU, je potrebno iz predala brisati elektronsko pošto v rednih presledkih in opraviti arhiviranje. Vsa do sedaj prispela pošta je na voljo vodji enote in je arhivirana tako na strežniku kot tudi na zapisljivih CD-jih. Za to nalogo, kakor tudi za vzdrževanje spletne strani CSD Ljubljana Bežigrad: <http://www.csd-lj-bezigrad.si> skrbi informatik.
- Redno vzdrževanje računalniškega sistema na CE. Pod nalogo spada skrb za arhiviranje datotečnega strežnika ter administracija sistema.
- Opravljanje mentorstva ter sodelovanje pri izbiri novih kandidatov.
- Pomoč pri odgovorih na vprašanja MDDSZ glede vprašanj občanov, ki so poslana na e-upravo.
- Sodelovanje z MDDSZ (Direktorat za družino in Službo za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve) glede pričetka uporabe in izvajanja novih koordinacijskih uredb, Uredbe 883/2004 (temeljna uredba) in Uredbe 987/2009 (izvedbena uredba) ter postopnega prehoda na elektronsko posredovanje podatkov.
- Sodelovanje s Solvitom glede izplačila družinskih dajatev na tuj tekoči bančni račun.
- Sodelovanje s Comland-om glede vnosa Uredbe (ES) št. 883/2004 v ISCS sistem, sklop SD/SN ter sistemske dopolnitve.
- Sodelovanje z RAIS-om glede dograditve sistema ISCS za potrebe CE.

10. Dopolnitev spletne strani <http://www.csd-lj-bezigrad.si/CE.htm> in vnos Uredbe 883/2004 (temeljna uredba) in Uredbe 987/2009 (izvedbena uredba) z možnostjo dostopa do vsebine.
11. Aktivnosti, povezane z nemotenim delovanjem enote (na primer skrb za nabavo potrebnega pisarniškega materiala, za delovanje računalniške opreme, priprava mesečne evidence prisotnosti in odsotnosti zaposlenih, plana koriščenja dopustov in nadomeščanj,...).

## PRAVNI VIRI

- *Zakon o socialnem varstvu* (Ur. l. RS, št. 3/07, 41/07 – popr.)
- *Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih* (Ur.l. RS, št. 110/2006-UPB2, 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45, 10/2008)
- *Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev* (Ur.l. RS, št. 45/2010)
- *Zakon o preprečevanju nasilja v družini* (Ur.l. RS, št. 16/2008)
- *Zakon o duševnem zdravju* (Ur.l. RS, št. 77/2008)
- *Odlok o denarni pomoči v Mestni občini Ljubljana* (Ur. l. RS št. 18/08)
- *Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerji* (Ur.l. RS, št. 69/2004-UPB1, 101/2007 Odl.US: U-I-328/05-12, 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45)
- *Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti* (Ur.l. RS, št. 110/2002, 56/2006 Odl.US: U-I-289/04-26)
- *Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb* (Ur.l. RS, št. 41/1983, 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45)
- *Zakon u uporabi slovenskega znakovnega jezika* (Ur.l. RS, št. 96/2002)
- *Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij* (Ur.l. RS, št. 110/2006-UPB1, 76/2008, 40/2009)
- *Zakon o kazenskem postopku* (Ur.l. RS, št., 32/2007-UPB4, 21/2008 Odl.US: U-I-96/06-13, 65/2008 Odl.US: U-I-328/04-22, 68/2008, 89/2008 Odl.US: U-I-25/07-43, 77/2009, 88/2009 Odl.US: Up-3871/07-26, U-I-80/09-26, 109/2009 Odl.US: U-I-46/08-20, 29/2010 Odl.US: U-I-50/09-18, Up-260/09-17)
- *Zakon o prekrških* (Ur.l. RS, št. 3/2007-UPB4, 29/2007 Odl.US: U-I-56/06-31, 58/2007 Odl.US: U-I-34/05-9, 16/2008 Odl.US: U-I-414/06-7, 17/2008 (21/2008 popr.), 108/2009, 109/2009 Odl.US: U-I-56/08-15)
- *Kazenski zakonik RS* (Ur.l. RS, št. 95/2004-UPB1, 37/2005 Odl.US: U-I-335/02-20, 17/2006 Odl.US: U-I-192/04-16, 55/2008 (66/2008 popr.), 89/2008 Odl.US: U-I-25/07-43, 5/2009 Odl.US: U-I-88/07-17)
- *Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev* (Ur.l. RS, št. 110/2004, 124/2004, 114/2006-ZUTPG)

- *Zakon o osebnem imenu* (Ur.l. RS, št. 20/2006)
- *Zakon o štipendiranju* (Ur.l. RS, št. 59/2007 (63/2007 popr.), 40/2009)

Andreja Verstovšek  
univ.dipl.soc.

Direktorica  
mag. Zdenka Korelc